БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 56 (8888) | 1959 оной мартын 8, воскресени | Сэн 20 мүнгэн

СОВЕТ ЭХЭНЭРНҮҮДТЭ

Хүндэтэ нүхэд, Советскэ Союзай алдарта эхэнэрнүүд!

Эмэгтэй хүдэлмэришэд болон колхознигууд, наука, техникын, гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын, литературын болон искусствын ажал ябуулагшад!

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэртэй — бүхы дэлхэйн ажалша эхэнэрнүүдэй hанал нэгэдэлгын үдэр, мартын 8-тай дашарамдуулан таанадые, коммунизм эдэбхитэйгээр байгуулагшадые Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет халуунаар амаршална.

Манай орон түүхэтэ үдэрнүүдтэ оршожо байна. КПСС-эй hаяхан болжо дүүрэhэн ээлжээтэбэшэ XXI съездые коммунизм байгуулагшадай съезд гэжэ совет арад нэрлэхэ ёhоороол нэрлэhэн байна. Манай орон хүгжэлтынгөө шэнэ үедэ — коммунистическэ общество үргэн далайсатайгаар байгуулха үедэ ороо гэжэ съезд харуулаа. Съездын шиидхэмшагта дүнгүүд хадаа революционно теориие коммунистическэ байгуулалтын бодото зорилгонуудые шиидхэлгэдэ творческоор хэрэглэхын эли тодо жэшээ боложо үгэнэ.

СССР-эй арадай ажахые 1959—1965 онуудта саашадань хүгжөөхэ асари ехэ түсэбые бэелүүлээд байхадаа манай орон коммунизмын материально-техническэ база байгуулгаар шиидхэхы алхам хэхэ, социалистическэ экономикые бүри ехэ хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ, промышленностиие, хүдөө ажахые, наука болон соёл культурые түгэлдэр ехээр хүгжөөхэ аргатай болохо байна.

Коммунизм байгуулгын талаар партиин съездын баталан абаhан программа соо эхинhээнь hүүлдэнь хүрэтэр хүн тухайда угаа ехэ анхарал хандуулагдана. Долоон жэлэй түсэб хадаа арадай ажабайдал саашадань hайжаруулха: хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүлhэ нэмээхэ, колхознигуудай олзо доход дээшэлүүлхэ, хэрэглэлэй продуктнуудые нилээд ехээр абадаг болохо, гэр байра, интернат-hургуули, клуб, хүүгэдэй эмхи зургаан болон больницануудые олоор бариха гэжэ хараална. Советскэ Союз дотор дэлхэй дээрэхи эгээн богони хүдэлмэриин үдэр, хүдэлмэриин эгээн богони недели тогтоогдохо юм.

Манай ороной ажалшад партиин XXI съездын шиидхэбэринүүдые эрхэ hаналтайгаар, халуунаар hайшаана, хүсэдөөр дэмжэнэ. Долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхэарадай тэмсэлдэ совет эхэнэрнүүд бүхы совет арад шэнгеэр угаа эдэбжэлтэтэйгээр хабаадалсана.

Баяшуул, үгытэйшүүл боложо хубааραагүй, хүниие хүнэй мүлжэлгэгүй, эрэшүүлтэй эхэнэрнүүдэй үнэхөөрөөл тэгшэ эрхэтэй болоhон тэ общество байгуулха тухай олон үеын хүнүүд хүсэжэ ябадаг байгаа. Энээн тухай капиталай оронуудтахи ажалшад мүнөөшье хүсэжэ байна. Коммунизм тухай хүн түрэлтэнэй hайн hайхан hанал эрмэлзэлэ манай орон дотор бодотоор бэелүүлэгдэжэ байна гээшэ.

Бодото арадай совет засаг капиталай дарлалтые эсэслэн усадхуулаад, хаанта засагай үедэхи эшэгүүритэй, богоол шахуу байдалhаань эхэнэрнүүдые сүлөөлжэ, хүсэд эрхэ сүлөөтэй болгоо. Советскэ Союз дотор эхэнэрнүүд гүрэнэй, политическэ, ажахын, соёл культурын ажабайдалда хабаададаг эдэбхитэй хүсэн болоhон байна.

Революциин үедэ, граждан дайнай шэрүүн шанга үедэ ажалша эхэнэрнүүдэй гаргаhан эрэлхэг хатуу зоригые манай арад нангинаар hанадаа хадуужа ябадаг. Табан жэлнүүдые дүүргэлгын, ороние индустриализацилгын, колхозуудые байгуулгын болон бэхижүүлгын үедэ совет эхэнэрнүүд угаа ехэ ажал хэhэн байна. Тэдэнэр эрэшүүлтэй хамтаа тэмсэлдэ болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуужэ дайнай фронтнууд дээрэ тэмсэжэ, дайсаниие илаха ябадал хангаhан байгаа. Дайнhаа хойшо ажалан орондомнай тохёолдоhон хохидолые усадхажа байhан дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ эхэнэрнүүд ехэ хүдэлмэри хээ.

Совет гүрэнэй хүгжэлтын бүхы шатануудтахи социалистическэ байгуулалтын амжалтанууд промышленна, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ, гэгээрэл болон элүүрые хамгаалгада, научна ажал-ябуулгада эхэнэрнүүдэй хэhэн эдэбхитэй, шэн зоригтой хүдэлмэритэй салшагүй холбоотой юм. Совет эхэнэрнүүд манай орон дотор бүгэдэдэй зүгhөө хүндэлэгдэдэг байна. Тэдэнэр алдар, хүндэдэ хүртэхэ зорол хүртөө. Совет эхэнэрнүүдэй элитэ ехэ габьяа болон шадабарине Коммунистическэ парти, Советскэ правительство үндэрөөр сэгнэнэ. Нэгэ миллион үлүүтэй эхэнэр СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнагданхай, 2.605 эхэнэр Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй, 24 эхэнэр «Хадуур, балта» гэжэ алтан медальнуудаар хоёрдохёо шагнагданхай, 75 эхэнэртэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоhон байна.

Гүрэнэй хүтэлбэрилгэдэ, ороной политическэ болон олониитын ажалда совет эхэнэрнүүд эрэшүүлтэй адляар эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Арадай hунгамалнуудай — СССР-эй Верховно Советэй депутатнуудай 26,7 процентынь эхэнэрнүүд юм. Союзна, автономно республиканудай Верховно Советүүдтэ, ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдтэ эхэнэр депутадууд бүри олон. Хаанта России урдын колониальна заха булангуудай эхэнэрнүүдые совет засаг hайнаар ажабайдалда болгоо, гэгээрүүлээ, ажалда эдэбхитэйгээр хабаадуулдаг болгоо. Урда Азиин, Казахстанай, Закавказиин болон бусад заха булангуудай харанхы балар, эрхэгүй, бултадаа шахуу үзэг бэшэг мэдэдэггүй байhан эхэнэрнүүд совет засагай үедэ шэнэ общество шэн зоригтойгоор байгуулагшад: хэдэн зуу мянган врачууд, багшанар, инженернүүд, эрдэмтэд, промышленностиин болон хүдөө ажахын түрүүшүүл ургаа.

Совет гүрэн хадаа эхэнүүдые нэрэ хүндөөр, али бүхы анхарал оролдолгоор хүреэлдэг. 58.683 эхэнэртэ «Эхэ Герой» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо, зургаа миллион үлүүтэй эхэнэр «Эхын алдар» гэhэн орденуудаар, «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар шагнагдаhан байна. Олон үхибүүдтэй, эрэ нүхэргүй эхэнүүдтэ, тэрэшэлэн нарайлха, бэлэн эхэнүүдтэ арба миллиард шахуу түхэриг гансахан 1958 онhоо тэтгэмжэ болгон үгтөө.

Общественнэ коммунистическэ ёhоор шэнэдхэн байгуулагдахада шэнэ хүнүүд хүмүүжүүлэгдэхэ юм. hургуулиин шэнэдхэн байгуулалта талаар парти, правительствын баталан абаhан программа ажалай хүдэлмэритэй, коммунистическэ байгуулалтын дүршэлэй холбохо гэhэн зорилготой юм. Ургажа ябаа үетэниие коммунистическэ үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ хүүгэдэй, бүлэ, hургуули сэгнэшэгүй ехэ үүргэ дүүргэхэ байна.

Эхэнэрнүүдэй ажалай, мүн ажабайдалай эрхэ байдал hайжаруулхын тулада, хүүгэдэй шэнэ эмхи зургаануудые, ажахуулхадай талаар хангалтай предприятинуудые хаа хаанагүй барихын, ниитын эдеэ хангалгын hайжаруулхын тулада совет гүрэн, Коммунистическэ партиин ехэ оролдолго гаргана.

Совет засагай тогтоhон түрүүшын жэлнүүдтэ бии болоhон түрүүшын коммунуудые, хүүгэдэй садууд болон яслинуудые «коммунизмын шэнэхэн нэгэдүүд» гээшэ гэжэ В. И. Ленин нэрлэhэн байгаа. Мүнөө манай орон дотор коммунистическэ түхэлэй элдэб организацинууд тон олон юм. Эдэ организацинууд ажал хэхын, hурахын, культурнаар амархын тулада сагаа хэрэглэхэ ябадалдань совет эхэнэрнүүдтэ, эхэнүүдтэ, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдтэ туhалха үүргэтэй байна.

Мүнөө үедэ 2.280 мянган үхибүүд хүүгэдэй садуудта хүмүүжүүлэгдэнэ, долоон жэлэй эсэстэ энэ тоо хоёр шахуу дахин олон болохо юм. Интернат-hургуулинуудые барилгые советскэ олониитэ халуунаар дэмжэнэ. Долоон жэлэй эсэстэ интернат-hургуулинуудай hурагшадай тоо хоёр хахад миллион хүнhөө үсөөн бэшэ болохо байна. Интернат-hургуулинуудта бүхы үхибүүдэй hурадаг болохо саг холо бэшэ. Энэ хадаа ургажа ябаа үетэниие коммунистическэ ёhоор хүмүүжүүлхэ зорилгонуудые бүри амжалтатайгаар шиидхэлгые хангаха, коммунистическэ общество эдэбхитэйгээр байгуулагшадай зэргэдэ хэдэн миллион эхэнэрнүүдые нэмэжэ оруулха арга олгохо байна.

Коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэ туйлагдаhан амжалтануудаар совет эхэнэрнүүд омогорхоно. Өөрынгөө эрхэнүүдые, өөрынгөө нэрэ хүндые, Эхэ оронойнмай үмэнэ нээгдээд байhан асари ехэ хараа замые мэдэрхэдээ тэдэнэр хангяар баясадаг, золтой жаргалтай болодог байна. Марксизм-ленинизмын агууехэ үзэл сурталаар зоригжоhон совет эхэнэрнүүд арадайнгаа аша туhада, инаг Эсэгэ оронойнгоо аша туhада зорюулан хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллана.

Совет эхэнэрнүүдэй амжалтанууд бүхы дэлхэй дээрэхи ханинарнуудыень зоригжуулна, социалистическэ лагериин бүхы оронуудай баатарлиг ажалша эхэнэрнүүдтэ шэнэ байдал зохёон байгуулгадань туhална. Арадай демократиин оронуудта тогтоогдоhон социалистическэ байгуулалта эхэнэрнүүдые тэгшэ эрхэтэй, эрхэ сүлөөтэй болгоо, дарлалтаhаа, хүдэлмэригүйдэлгэhөө, үгытэй ядуу байдалhаа сүлөөлөө, оюун бэлигээ hалбаруулан дээшэлүүлхэ, олониитын, политическэ ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадаха хизааргүй ехэ арга боломжо тэдэнэй үмэнэ нээжэ үгөө.

Социалистическэ оронуудай бодото үльгэр жэшээ хадаа имагтал социализмын, коммунизмын үедэ эхэнэрнүүд хүсэдөөр, бүрин түгэсөөр сүлөөржэ шадаха гэжэ hургана. Энэ үльгэр жэшээ социальна болон колониальна дарлалтаhаа сүлөөрхын түлөө эдэбхитэй тэмсэлдэ капиталистическэ болон колониальна оронуудай эхэнэрнүүдые зоригжуулна. Колониальна богоолшолгодо, мүлжэлгэ болон дарлалтада эсэргүүсэн, өөhэдынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө, бэеэ даанхай байдалай, демократиин болон эб найрамдалай түлөө эхэнэрнүүдэй шэн зоригтойгоор, эрэлхэгээр тэмсэжэ байhан шэнэ баримтанууд үдэр үнгэрхэ тудам олон боложол байдаг.

Дайнда эсэргүүсэн, hаруул hайхан ерээдүйнгөө, үхибүүдэйнгээ зол жаргалай түлөө тэмсэхэhээ ондоо тиимэ нангин, hайн hайхан зорилго бүхы оронуудай эхэнэрнүүдтэ байхагүй. Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын Демократическа Федерацида нэгэдэдэг олон миллион ажалша эхэнэрнүүд эб найрамдалые аршалан хамгаална, уласхоорондын шахардуу шанга байдал hулаpуулха, арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёhоор гуримшуулха, буу зэбсэг хуряаха, атомна, водородно, хүн зониие олоор хюдадаг бусад түхэлэй зэбсэгүүдые хорихо тухай эрилтэ хэнэ.

Шэнэ дай hүжэрөөдэг империалистическэ этэгээдүүдтэ эсэргүүсэн, бата бэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй түрүүшын зэргэдэ манай ороной эхэнэрнүүд ябалсана. Дайн сэрэгые зайсуулха, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха, уласхоорондын харилсаа холбоо байгуулха тухай Советскэ Союзай түгэлдэр, халуун уряае бүхы дэлхэйн бүмбэрсэгэй ажалша эхэнэрнүүд hайшаан дэмжэнэ.

Манай агууехэ Эхэ ороной хүндэтэ эхэнэрнүүд, тэмсэлэй болон ажалай талаар манай нүхэдүүд!

Совет эхэнэрнүүд коммунизм байгуулагшадай түрүүшын зэргэдэ саашадаашье ябалсаха, партиин XXI съездын табиhан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө оролдосотойгоор тэмсэхэ бэзэ гэжэ батаар этигэжэ байhанаа Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет элишэлэн мэдүүлнэ.

Манай эхэнэрнүүд, алдарта эмэгтэй ажалшад, эмэгтэй хүдэлмэришэд, эмэгтэй колхознигууд мүнөө эхилээд байhан баатаршалгын долоон жэл соо промышленностиин, хүдөө ажахын, барилгын, транспортын бүхы hалбаринуудай талаар даалгабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэхын тулада бүхы хүсэ шадалаа зорюулха бэзэ гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет этигэнэ.

Эхэнэрнүүд — советскэ интеллигенциин түлөөлэгшэд, эрдэмтэд, инженернүүд, технигүүд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хадаа наука, техникые саашадань хүгжөөхын тулада бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ зорюулха, научна эмхи зургаануудые бодото ажалтай улам бэхи холбоотой болгохо, наукын шэнэ шэнэ туйлалтануудые арадай ажахыда үргэнөөр, бүри түргэнөөр нэбтэрүүлхэ байна.

Совет эхэнэрнүүд, гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын, искусство, литературын хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай коммунистическэ ушар ёhо мэдэлгые дээшэлүүлгэдэ, тэдэнэй бэеын элүүр тухай оролдолгодо, ажалда коммунистическэ ёhоор хандадагаар, советскэ патриотизмын, интернационализмын үзэл сурталаар, коммунистическэ абари заншалай гол ёhонуудые шууд сэхээр сахидагаар ургажа ябаа үетэниие хүмүүжүүлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ, өөhэдынгөө бүхы оюун бэлигые зорюулха бэзэ гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет батаар этигэнэ.

Эб найрамдалые, арадуудай аюулгүй байдалые аршалан хамгаалхын, бэхижүүлхын түлөө саашадаашье эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхыень, арадуудай хоорондын ахадүүгэй хани барисаа бэхижүүлхыень, дэлхэйн социализмын, демократиин лагериие бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхыень Советскэ Союзай бүхы эхэнэрнүүдые КПСС-эй Центральна Комитет уряална.

Советскэ демократиин агууехэ туйлалтануудые хэрэглэлгэдэнь ажалша-эхэнэртэ хаа хаанагүй туhалхыень, эхэнүүдые анхарал оролдолгоор хүреэлэн, хүндэлхыень, ажалда дуратай, габшагай, зоримгой, Эхэ орондоо, коммунизмын хэрэгтэ үнэн сэхээр ургажа ябаа үетэниие хүмүүжүүлгэдэнь бүлэ болон hургуулида туhалхыень партийна, советскэ, профсоюзай, комсомолой организацинуудые, ажахын органуудые КПСС-эй Центральна Комитет уряална.

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэр — мартын 8 мандаха болготой!

Совет эхэнэрнүүд — коммунизм байгуулагшад, дүлэтэ патриодууд, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэгшэд мандаха болтогой!

Хүн түрэлтэндэ коммунизм тээшэ зам табижа байhан манай совет Эхэ орон мандаха болтогой!

Совет арадай бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтануудые зоригжуулан, эмхидхэгшэ — Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ

Эндэ Федосееватанай бүлэ харуулагдана. Эхэ Апполинари Прокопьевнань үнгэрөөшэ дайнда нүхэрөө алдаад, үхибүүдээ хүмүүжүүлжэ хүл дээрэнь гаргахын тулада ехэхэн оролдолго гаргаhан байха.

Мүнөө басагадынь эхэтээ хамта Улан-Удын модоной заводто хүдэлдэг юм.

Зураг дээрэ: (зүүн гарhаа) Мария—заводой модо шалган илгадаг, Августа—счетовод, Раиса—модоной цехын тоо бүридхэлшэ, Нина—бухгалтер, эхэ Апполинари Прокопьевна Александра басагантаяа модо хюрөөдэдэг цехын хүдэлмэришэд.

Эдэнэр үнэн сэхээр, үндэр бүтээсэтэйгээр—коммунистическэ ёhоор ажалладаг байна.

И. Денисовэй фото.

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэр

Мүнөөдэр эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэр—мартын 8-най hайндэр. Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин ашаар сүлөөлэгдэhэн совет эхэнэрнүүд энэ гайхамшагта hайндэрөө манай орон дотор коммунизмые үргэн далайсатайгаар байгуулжа байhан үедэ тэмдэглэжэ байна. Совет эхэнэрнүүд хадаа коммунизмын түлөө тэмсэлдэ, гүрэнэй, политическэ, ажахын болон культурын ажабайдалай бүхы hалбаринуудта хабаадалсадаг эдэбхитэй хүсэн болонхой. Тэдэнэр социалистическэ обществын гэшүүдэй бүхы эрхэнүүдые эрэшүүлтэй тэгшэ адляар эдлэдэг.

Парти, правительствын халуун анхаралаар хүреэлэгдэhэн ороноймнай эхэнэрнүүд баатарлиг ажалаараа Эхэ ороноо алдаршуулан, коммунизм байгуулгын алишье hалбаринуудта зориг бадаруулан, шэн габьяатайгаар ажаллана. Тэдэнэр партиин XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжожо, арадайнгаа ажахые саашадань хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбые бэелүүлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа, оюун бэлигээ элсүүлжэ, ниитэ-политическэ ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Ороной фабрика болон заводуудта, колхозууд болон совхозуудта хэдэн зуу мянган эхэнэрнүүд ажалладаг. Тусхайлбал, гансахан инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда 732 мянган эхэнэр тоологдоно.

Совет засагай жэлнүүдтэ эхэнэрнүүдэй соёл культура ехээр дээшэлээ. Дээдэ hургуулитай мэргэжэлтэдэй хахадhаа үлүүнь эхэнэрнүүд юм. Врачууд болон багшанарай 70 гаран процентнь эхэнэрнүүд болоно. Эрдэм ухаанай элдэб hалбаринуудта 93 мянган эхэнэрнүүд хүдэлнэ.

Тэрэшэлэн манай эхэнэрнүүд гүрэниие хүтэлбэрилгэдэ олоороо хабаадана. 348 эхэнэрнүүд СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд юм. Тэдэнэй дунда манай республикын солото эхэнэрнүүд—Боргойн хонины совхозой зоотехник Любовь Александровна Уварова габьяата багша Анжелика Иннокентьевна Хабаева гэгшэд оролсоно. Мүн мартын 1-дэ болоhон РСФСР-эй, Бурядай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ, республикымнай нютагай Соведүүдтэ арадай 2300 шахуу эрхим басагад hунгагдаhан байна.

Түрэл парти, правительствомнай эхэнэрнүүдэй шэн габьяата ажалые үндэрөөр сэгнэдэг. Миллион гаран эхэнэрнүүд Советскэ Союзай орден, медальнуудаар шагнагданхай, 2,6 мянга гаран эхэнэрнүүдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн, Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ, 59 мянга шахуу эхэнэрнүүдтэ «Эхэ герой» гэжэ нэрэ хүндэ олгогдоо.

Манай республикын эхэнэрнүүд оронойнгоо бүхы эхэнэрнүүдтэл адли промышленностьда, хүдөө ажахыда, наука ба культурын бүхы hалбаринуудта эдэбхитэйгээр ажаллажа, долоон жэлэй түсэбые бэелүүлгэдэ хубитаяа оруулхын тула ехэ оролдолго гаргана. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой суута hаалишан Пылжит Жалсанова, Тугнын солото хонишон Цыренсу Цыренова, Тарбагатайн Калининай нэрэмжэтэ колхозой залуу hаалишан Александра Борисова болон бусад олон хүнүүдээрээ арад зомнай омогорхон баясадаг юм.

Коммунизмын эдэбхитэй байгуулагшад, совет эхэнэрнүүдэй баатарлиг ажал хэрэгынь арадай демократиин оронуудай алдарта басагадые ажалай габьяануудта, шэнэ шэнэ илалтануудта зоригжуулна. Совет эхэнэрнүүдэй жэшээгээр агууехэ Хитадай болон социализм байгуулжа байгаа бусад оронуудай эхэнэрнүүд шэнэ ажабайдал байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадана.

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үдэрые тэмдэглэхэ зуураа, совет эхэнэрнүүд Коммунистическэ партидаа, Советскэ правительстводаа үнэн сэхэ байhанаа, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бүри бэхижүүлхын, арадай ажахые улам саашадань хүгжөөхын түлөө шадабари мэргэжэлээ гамнангүй ажаллаха байhанаа үшөө дахин гэршэлэн мэдүүлнэ. Тиимэhээ нютагуудтахи партийна, советскэ, профсоюзай организацинууд эхэнэрнүүдэй улам ургажа байгаа ажалай болон политическэ эдэбхиие зүбөөр толгойлхо, хамтын ажалда тэдэниие бүри олоор хабаадуулха зорилготой. Эхэнэрнүүдэй ажаhуудалые, тэдэнэй культурна эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулха шухала.

КПСС-эй XXI съездын хараалhан долоон жэлэй асари ехэ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө бүхы арадтаяа хамта совет эхэнэрнүүдэй саашадаашье нугаршагүй зоригтойгоор тэмсэхэ байhаниинь лабтай.

Ой модоной, саарhанай, модо болбосоруулдаг промышленностиие саашань хүгжөөхын түлөө

Архангельска экономическа захиргаанай районой ой модоной, саарhанай, модо болбосоруулдаг промышленностиин хүдэлмэришэд, инженер, технигүүд, алба хаагшад долоон жэлэй түрүүшын жэлэй даалгабариие болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө, модо шэрэлгые, хюрөөдэлгые бүри ехээр нэмээхын, целлюлоза, саарhа, спирт, мебель, нэгэ түхэлэй гэрнүүдые бүри олоор бүтээжэ гаргахын түлөө социалистическэ мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэhэн уряатайгаар ороной ой модоной, саарhанай, модо болбосоруулдаг промышленностиин бүхы хүдэлмэрилэгшэдые уряалhан байна.

Арга боломжонуудаа тооложе үзөөд, 1959 ондо продукци гаргаха даалгабаряа декабриин 25 хүрэтэр дүүргээд, жэлэй түсэбhөө гадуур 200 мянган кубометр модо шэрэхэ, хүдэлмэришэн тус бүридөө 400 кубометр хүрэтэр модо бэлэдхэхэ, тиигэжэ 1958 онойхиhоо хүдэлмэришэдэй бүтээсыень 13 процентээр дээшэлүүлхэ гэhэн уялга абаа. Гэр байра барилгын ехэ программа бэелүүлгэдэ нэгэ янзын түхэлэй гэрнүүдые барижа гаргалгын ехэ удхашанартай байhые хараадаа абан, 1958 онойхидо орходоо иимэ гэрнүүдые нэгэ хахад дахин олоор бүтээжэ гаргаха, тиигэжэ 5 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай иимэ гэрнүүдые орондоо барижа үгэхэ гэжэ архангельскынхид шиидэhэн байна. Хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсые түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо 1,5 процентээр дээшэлүүлхэ, товарна продукциин өөрынь үные 22 миллион түхэригөөр химдаруулха гэhэн уялга архангельскынхид мүн лэ абаhан байна.

(ТАСС).

Н. С. Хрущевой Лейпцигтэ ошоод байhан тухай

ЛЕЙПЦИГ, мартын 5. **(ТАСС-эй корр.).** Уласхоорондын хабарай яармагые Н. С. Хрущев мүнөөдэр дахяад хараа. Тэрэ Англиин павильониие хараа. Бүд нэхэдэг машинануудые, хүдөө ажахын машинануудые, тракторнууд болон бусад зүйлнүүдые бүтээдэг томо фирмэнүүдэй бүтээhэн зүйлнүүд павильон соо табигданхай. Павильониие хараха үедөө, Н. С. Хрущев фирмэнүүдэй түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдөө.

Удаань тэрэ Франциин павильондо ошожо, элдэб фирмэнүүдэй бүтээhэн зүйлнүүдые хараhан байна.

Германиин Демократическа Республикын арадай предприятинуудай бүтээhэн промышленна аппаратурын табигдаhан павильониие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ удаан саг соо хараа.

Бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоhон «Цейс» гэжэ предприятиин бүтээhэн приборнуудые Н. С. Хрущев хараhан байна.

«Цейс» заводой директор Г. Шраде Н. С. Хрущевто үнэтэ бэлэг—дурамбай барюулhан байна.

Н. С. Хрущев энэ бэлэгэйнь түлөө баясхалан хүргэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлээ: «таанад, эрдэмтэд, инженернүүд, конструкторнууд, хүдэлмэришэд ехээр ухаалан зохёожо хэдэг юумэнүүдые бүтээдэг байнат. Энээнинетнай ехээр hайшаан магтахаар байна».

Үдэшэнь Н. С. Хрущев В. Ульбрихт, О. Гротеволь болон Германиин нэгэдэмэл социалистическэ партиин, Германиин Демократическа Республикын правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта «Конгрессхальда» орожо концерт хараа.

Шэн габьяата совет эхэнэрнүүдтэ алдар соло!

Коммунистическэ мүрысөөндэ орообди

Мүнөө жэлэй мартын 8 оронoй ажахын, соёл культурын асари ехэ шэнэ дэбжэлтэ туйлажа эхилhэн үетэй тудалдаба. Парти, Правительствын анхарал оролдолгын аша туhаар хүдөө тосхомнай болбосон боложо, арад зоноймнай байдал улам hайжаржа байна. Энээнние манай колхозой жэшээ дээрэhээ харахаар. hүүлэй нэгэ жэлэй туршада манай колхоз маша ехэ амжалта туйлаа: нёдондо урзанданайхиhаа 720 центнерээр ехэ hүн haагдаа. Үнеэн бүриhөө haагдадаг hүнэй хэмжээн 1133 литрhээ 1475 литр хүрэтэрөө дээшэлбэ. Ноохо хайшалжа абалгаяа 80 гаран центнерээр ехэдхээбди. Тиихэдэ колхозоймнай олзо доход 1,1 миллионhоо 2,7 миллион түхэриг хүрэтэрөө нэмэhэн байна.

Артелиин гэшүүд хамтынгаа суглаан дээрэ hайтар хэлсэжэ, ойро шадархи хоёр колхозтой хамтаран, аймаг соогоо томохон ажахы болоо.

Би ехэ золтойб. Нютагайм зон минии ажал хүдэлмэрые үндэрөөр сэгнэжэ, намайе Россиин Федерациин засаг түрын дээдэ зургаанай депутат болгон hунгаба. Арад зоноймнгоо энэ ехэ этигэл найдабариие ажал хэрэгээрээ харюулха уялгатайб, тэрээндэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулхаб.

Манай отарада нүхэд Намжилов, Самбуева, Очирова, Сангаева ажалладаг. Бултадаа коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ солодо хүртэхын түлөө мүрысөөндэ ороод, эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллажа байнабди.

Нёдондо жэл бригадымнай хонишод 100 эхэ хонин бүриhөө 135 хурьга абаhан, хонин бүриhөө 4,2 килограмм ноохо хайшалhан юм, энэ жэлдэ 140—140 хурьга, 5—5 килограмм ноохо абахын түлөө тэмсэжэ байнабди.

Отарымнай хонишод 1959 ондо хонидоймнгоо тэжээл өөhэдын хүсөөр бэлдэхэ гэжэ шиидээ. Зунай сагта эдюулхын тула 6—7 гектарта ногоон тэжээл тариха түсэбтэйбди. Колхозоймнай правлени 70 гектар сабшалан даалгажа үгөө. Тэндээ тошон халяажа захалаабди, 100 тонноhоо бага бэшэ наг шэбхэ зөөхэмнай. Тиигэжэ гектар бүриин 10 центнерhээ доошо бэшэ үбhэ ногооной ургаса хуряаха зорилго табигдаа.

Парти, правительствын анхаралда харюу болгон, отарынгаа хонидые hайнаар харууhалжа, абаhан уялгануудаа дүүргэхын түлөө оролдохо байнабди.

Ц. Аюшеева,
Мухаршэбэрэй «Знамя Ленина» колхозой ахалагша хонишон, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат.

Трамвайшадай үмэнэhөө

Республикымнай түб хото Улан-Удэ үдэр ерэхэ бүри үзэсхэлэн hайхан, ажаhуухада аятай зохид болоно байна. hаяшаг лэ иншэ тиишээ ябагаар дабшадаг байhан аад, харин мүнөө элдэб янзын машинада hуугаад табилуулдаг болонхойбди. Тэрэ тоодо эгээн химда, багтаасатай транспорт — трамвай шэнэ жэлэй урдахана городтомнай ябажа эхилээ. Мүнөө энэ машинада жолоошод, кондукторнуудаар булгадаа тооной эхэнэрнүүд хүдэлнэ.

Н. Шац, трамвайн паркын диспетчер.

Цырен-Дулма ДОНДОКОВА

Мартын 8-наар!

Найман хургадаа даран наhа абахадаа,
Баярлуулаа hэнши даа, хүбүүмни, намаяа.
Эхэнэр манайнгаа hайндэртэ хабаараа
Эльгээ hэнши даа амаршалгын бэшэг hургуулиhаа.
Баруулжаа зүүлжээ хэлтэ-ялта найгаhандаа,
Батаар барилсашаhан үзэгүүдыш энхэрэн харахадаа,
Барhамни гэжэ хайралаа hэм даа сэдьхэлдээ,
Баярлааб гэжэ урмашуулаа hэм даа хүбүүхэнээ.
Тэрэ гэhэнhээ хойшо хүбүүмни эжыдээ
Жэл бүри эльгэдэг hэнши бэшэгээ.
Мартын Найманай үдэр бүри ящигhаа
Мартагшагүй hэм ээлжээтэ бэшэгыш абахаа.
Үрнингөө улаалзай шэнги hалбархые шэнжэхээр,
Үнинэйш бэшэгүүдые гаргагша hэм жэшээлhээр,
Эхын нюдэндэ харагдагша hэнш элихэнээр,
Эрдэмэй табсан үндэр гэшхүүр жэрыhээр.
Тэрэ гэшхүүры табсан табсангаар алхаhаар,
Тэнжэн хүбүүм өөдөө үгсөөш дээшэлhээр,
Арбан табсан ахин гарааш нэгэ нэгээр,
Арбан наймаяа абан ерээш жэл жэлээр.
Гэшхүүр өөдэ гараха бүреэ эжыдээ
Гэмгүйхэнээр бэшэдэг болоош бэшэгээ.
Мартын Найманай үдэр бүри ящигhаа
Мартагшагүй hэм ээлжээтэ бэшэгыш абахаа.
Гэнэн жаахан хүбүүтэйб гэжэ ябаhанаа
Гэнтэ мэдээб үндэр байhыш намhаа.
Гэршын тэмдэг дуудалга ерээ Военкомадhаа
Эхэ орондоо албаа үгэхые уряалаа.
Бэетэ хүбүүмнай уурхайhаа дэгжэн ниидээ,
Ниитэ зоной амгаланиие сахихаар зэhээ.
Өөрынгөө эрхэтэн уялга дүүргэхээр мордоо,
Үнэн тангаригаа Эхэ орондоо үгөө.
Үдэр хоногой үнгэрхэ бүри, эжыдээ,
Үнэтэ hургаал абанам гэжэ бэшээ.
Мартын Найманай ээлжээтэ бэшэг ерэхэдээ,
Армиин солдадhаа амар мэнды эльгээ.

Парти, Правительстводаа баяр хүргэнэб

Өөрынгөө дуратай мэргэжэл шудалха, hураха, ажаллаха, үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ бүхы арга боломжо бидэ эхэнэрнүүдтэ манай Парти, Правительство олгоно. Эхэнэрнүүд тушаа үдэр бүри анхарал оролдолго гаргадагайнь ашаар арадай ажахы болон соёл культурын hалбари бүхэндэ совет эхэнэрнүүд амжалтатайгаар ажаллажа, Эхэ оронойнгоо баялигуудые арьбадхалсана.

Жаргал түгэс, жабхаланта hайхан байдалтай болгоhонойнь түлөө Парти, Правительстводаа мартын 8-най үдэрөөр баяр баясхалан хүргэхые хүсэнэб.

Эсэгэ ёhоной анхарал оролдолгодонь харюу болгон, саашадаа бүри hайнаар ажаллажа, ерээдүйн гэрэлтэ hайхан общество — коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха тухайгаа мэдүүлнэб. Өөрынгөө мэргэжэл шадабариие үдэр бүри дээшэлүүлхэ, үйлэдбэринэгөө даабариие ходо үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ оролдохоб. Иигэжэ **долоон жэлэй түсэбые табан жэлэй туршада дүүргэхэ** уялга абаhан тухайдаа мүнөөдэр мэдүүлнэб.

Хуушанай хог үлэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ хэрэгтэ хабаадалсахыень бүхы эхэнэрнүүдые уряалнаб. Тиимэ үлэгдэлнүүдтэй, гээгдэнги мунхаг үзэл бодолтой тэмсэхэ гээшэ эхэнэрнүүдэй нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Е. Тархаева,
мяханай комбинадай механическа цехын токарь.

Бээ зэhэн бэлдэжэ байнабди

Агууехэ Октябриин алдарта туйлалтануудай нэгэниинь — эхэнэрнүүдтэ олгоhон эрхэ сүлөө болоно. Урдань эхэнэрнүүд, тиихээ тиитэрээ бурят эхэнэрнүүд, гүрэн түрын, соёл культурын болон ажахын асуудалнуудые шиидхэлсэхэ эрхэгүй байhаниинь мэдээжэ. Манай жаргалта үедэ эхэнэрнүүд эрэшүүлтэй адляар ажал хэхэ, эрдэмдэ hураха, амарха, үтэлхэдөө тэдхэмжэ абаха эрхэтэй болоо.

Совет засагай аша туhаар 1929-1932 онуудта Бурядай театральна техникумдэ hуралсаа hэм. Артистын мэргэжэлтэй болоhонhоо хойшо мүнөөдэр хүрэтэр сценэ дээрэ нааданаб. Табан жэлнүүдэй асари ехэ амжалтанууд өөрынгөө үе сагай түрүү хүнүүдэй образуудые тодоор гаргахыемнай уряалдаг байгаа.

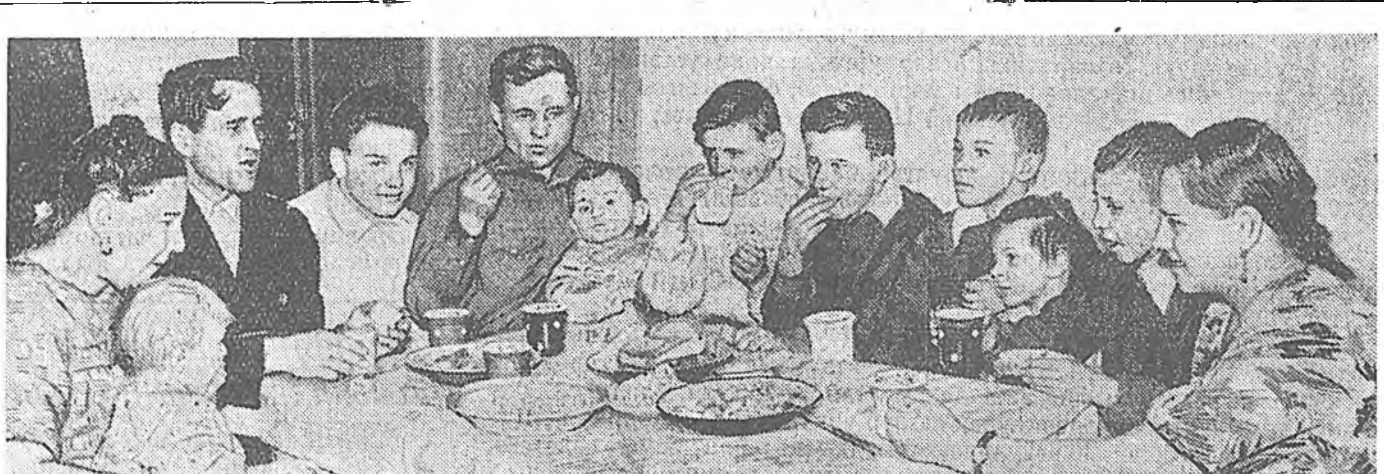
Бурят искусствын түрүүшын декадада хабаадалсахаяа оронойнгоо ниислэл — Москва хото ошожо, парти, правительствынгаа, совет арадайнгаа урда үндэhэн соёлой хүгжэлтые харуулалсаха хуби заяатай байhандаа урмашаа, баярлаа бэлэйб.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ хариин булимтарагшадта эсэргүүсэhэн бүхы арадайнгаа тэмсэлдэ хубитаяа оруулхын тула оролдожо, совет хүнүүдэй баатар габьяата тэмсэлээр омогорхон, хамаг хаба шадалаараа хүдэлдэг бэлэйлди.

Түрэл партиингаа XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бүхы совет эхэнэрнүүд бүрин hайшаана. Коммунизм байгуулха дардам харгыда ороод ябаhан мүнөө сагта арадайнгаа искусствые ажабайдалтай нягтаар холбохын тула манай театрынхид, тэрэ тоодо эхэнэрнүүд, «унаhан малгайгаа абангүй» оролдожо байнабди. Энэ жэлэй нюниин үеэр Москвада болохо бурят искусствын, уран зохёолой декадада бээ зэhэн бэлдэжэ байнабди.

Юрын малшан басаган байhан намайе РСФСР-эй арадай артистка болотор хүмүүжүүлhэн Коммунистическэ партидаа ходол hайниие hанажа, үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэжэ ябадагби.

Н. Гендунова,
РСФСР-эй арадай артистка.

Эхэ-герой Ирина Ивановна Разуваева (зүүн-гарhаа) бүлэнэртэеэ сайлажа байна. (Улан-Удын Октябрьска район).

А. Мантаевай фото.

ЭХЫН СЭДЬХЭЛ

«Байза, нарайлhан hамгадые хараад гараха юм байна» гэжэ бодоод, палатанууд соогуур ябажа, нарай бэетэй эхэнүүдэй hудал бараад үзэнэ. Зай, булта hайнууд байна» гэжэ лаблахадаа, сүмөөхэнөөр гараадхина. Врачын ороод гараhые зарьманиинь балай дуулаашьегүй ёhотой даа. Мүнөөхи акушер-геникологнай үхибүүдэй палата худар оробо. Эндэ зарьманиинь аажам, дуугай нойрсожо хэбтэнэ, нүгөөдүүлынь дуун дорьбоон болоно. Нэгэндэнь дүтэлөөд. «яагаа сортоотой хүмши» гээд гар дээрээ абана. «Одоол таанар коммунизмын гэгээн гэрэлтэ сагта ажаhууха хүнүүд гээшэлта даа» гэжэ бодоод, «миннишье аша нимэл хүн «ганиржа» байхадаа болоо ёhотой. Байза, эндэшье эдээнтэй удаан байха бэшэ, яарахаар болоо» гээд, тэбэрижэ байhан үхибүүгээ нянида үгөөд, саашаа ябашаба.

Нээрээшье, яажа мэдэхэб. Эндэ байхадань ямар нэгэн аймагhаа ушаргүй яаралтайгаар дуудажа байгаа аалам. Элдэбын юумэн болодог бшуу. «Үхэхэ түрэхэ хоёр адли юм» гэжэ бурят зоной хэлсэдэгынь дэмы бэшэ. Сирена Бадмаевнагай хори гаран жэл хүдэлжэ ябахадань, хүндөөр түрэхэ ушар али олон тохёолдоhон лэ байха. Холыншье, дүтыншье аймагhаа онсо яаралтайгаар дуудахадань ошожо туhалдаг юм. Гаргаха эхэнэрэй бэрхэдээд, удаад байхада, айхабтар ехэ дүйтэй, шадамар бэрхэ врач гэжэ олондо магтуулдаг.

Хамагта хүндэтэй энэ врач hүни, үдэршье байг—хамаагүй олоной туhада оролдожол ябадаг байха. «Хоёр хүнэй ами бэе абарха ха юмбиб, түргэлхэ, шадахал ёhотой» гэжэ хөөрэдэг. Хүндэ бэрхэ ушарай тохёолдоходо, зүбшэлхэ, заабари абахаяа аймагhаа телефоноршье хандадаг байна. Ехээр баясама юумэнэй болоо hаа, баhа хэдынэйшье сагта гэртэнь хонходожо гарадаг байха. Ингэжэ врачуудтаяа, үбшэнтэдтэеэ «халуун, хүйтэниие» хубаалдажа анханhаа hурашаhан хүн юм гэлсэдэг.

Нүхэр Сельверова элүүрые сахиха Министерствын главна акушер-геникологоор хүдэлдэг болоhонhоо хойшо, hүүлэй хоёр, гурбан жэлэй туршада, олонхи аймагуудаар ябажа, түрэхэдөө абиртаhан эхэнүүдтэ туhалхаhаа гадна, нютагай врачуудта туhаламжа үзүүлдэг, захяа заабари үгэдэг байха.

Үнинhөө хойшо эрхим hайнаар хүдэлhэнэйнь түлөө нүхэр Сельверовада 1953 ондо Бурядай АССР-эй габьяата врачын нэрэ зэргэ, 1957 ондо РСФСР-эй габьяата врачын нэрэ зэргэ олгоhон байгаа.

Сирена Бадмаевна Сельверова олондо хүндэтэй, габьяата врач байхаhаа гадна, эрхим хүмүүжүүлэгшэ, энхэргэн эхэ юм. Өөhэдынгөө үхибүүдhээ гадна, үншэрhэн хэдэн үхибүүе эхын hайхан сэдьхэлээр хүреэлэн хүмүүжүүлжэ, хүн болгоhон байха.

«Хайрата Сирена Бадмаевна! Казахстанай шэнэ газарай таряа хуряалсахаяа ошохомнай. Юумэеэ бултыень бэлдээд байнаб. Мүнөө мүнгэ эльгээлтэгүй. hайн байгты. Тэндэhээ бэшэхэб» гээд үнгэрэгшэ намар Геннадий Шамбуев бэшэhэн байна. Багадаа эхэ эсэгэ хоёроо алдаhан энэ хүбүүн Сельверовэйдэ хүмүүжээд, мүнөө Москвагай энергетическэ институтда hуража байдаг. Таба зургаатайдаа энэ бүлэдэ срэжэ, томо болоhон Виктор Заика ходо гарама hүбэлгэн бэрхэ хүн байжа Ленинградай университет дүүргээд, мүнөө тэндээ научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэдэг болонхой. Түрэhэн хүбүүн Арнольдонь Москвагай нэгэ дээдэ hургуули дүүргэжэ ехэ мэргэжэлтэй болоод, хүдэлжэ байдаг. Басаганиинь эхынгээ харгыгаар ошожо, медицинскэ институт дүүргэхэеэ ябана. Бурядай театрые байгуулалсагшадай нэгэн, бэлигтэ артистка Мария Шамбуевагай хүбүүн Сирена Бадмаевнае баhал эхэмни гэжэ hанадаг, хэлэдэгшье байха. Мүнөө энэ хүбүүниинь аспирантурада hуража байнхай. Иигэжэ бэлигтэй мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлэлсэhэн, бэлдэлсэhэн хүмнай энэ эхэнэр болоно бшуу. Совет засагай ашаар лэ бурядай хүбүүд, басагад эрдэм бэлигэй дээжэдэ хүртэнэ, Эхэ оронойнгоо аша туhада хүдэлнэ ха юм.

Дайнай бэрхэшээлтэй жэлнүүдтэ дуталдажа, ядалдажа байhан тухайдаа хүбүүнэйнгээ институдhаа бэшэхэдэнь, «тэрэ жэлнүүд нюдэнэйм урда тобойжо гарадаг. Тиихэдэ үхибүүдни бултадаа баганууд, гэрээр дүүрэн байгша hэн» гээд Сирена Бадмаевна хөөрэнэ. Багаhаань хойшо эдэнээ hайнаар хүмүүжүүлhэниинь ажалша бэрхэ, хэhэн зориhон юумэндээ шэн оролдосотойгоор хандадаг, бэрхэшээлhээ далдирдаггүй, зоримгой хүнүүд болоо.

Хүбүүниинь мүнөө гэр бүлэтэй болонхой, аша басаганиинь үдэрhөө үдэртэ ургажа байдаг. Хүгшэн эхын хүндэтэ нэрэдэ хүртэбэшье, үшөөл залуу зандаа, эршэ зориг ехэтэй, энэ эхэнэрэй үдэр бүриин ажалынь олондо туhатай, эгээн нангин хэрэгтэ зорюулагдана. Тиимэhээ эхэнэрэй hайндэр—мартын 8 болохоhоо бүри урид өөhэдынгөө үхибүүдhээ амаршалга абажа эхилhэниинь гайхалтай бэшэ. Абаруулhан, аршалуулhан эхэнүүдшье халуунаар амаршалха, hайн hайхан үгэ хэлэхэ гэжэ оролдодог байха. Эдэ нүхэдтэй хамтараад, олоной эхэ болоhон Сирена Бадмаевнае эхэнэрэй hайндэрээр дашарамдуулан үнэн зүрхэнhөө амаршалая.

Д. Жугдурова.

ЮУНЭЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭБИБДИ

Мяха ехээр абахын түлөө тэмсэхэ гээшэ шухалын шухала зорилго болонхой. Мяха абаhанайнь зэргээр колхоз, совхозуудай ажал сэгнэгдэхэ гэжэ КПСС-эй декабриин Пленум зааhан байна. Партиин XXI съезд энэ асуудалые онсолон табиба.

Манай республикын колхоз, совхозууд бүри мүноо жэлдэ мяха абалгые нёдондонойхиhоо 1,8 дахин ехэдхэхэ, тайлбарилан хэлэбэл 46,5 мянган тонно мяха абаха ёhотой. Энээнние бэелүүлхын тулада колхоз, совхозууд 60 мянган үхэр тэжээн таргалуулха, 100 мянган гахай шахаха, 250 мянган хони бэлшээн таргалуулха, нэгэ миллион шубуу үсхэхэ ёhотой болоно.

Мүн энээнтэй хамта колхоз, совхозууд адууhа малайнгаа тооe улам олошоруулха уялгатай. Эбэртэ бодо малай тооe 7 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдэй—20 процентээр, хонидой—20, гахайн—34 процентээр олошоруулха гэжэ хараалагдана. Шубуунай тоо 2,5 дахин олон болгогдохо ёhотой.

ДОЛООН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Хэлэhэндээ хүрэжэ байна

Үнгэрэгшэ жэлэй hүүл багта бүхы орон доторнай коммунистическэ мүрысөөнэй дэлгэржэ эхилхэдэ Улан-Удын «Механлит» заводой залуушуул коммунистическэ бригадануудай нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидэhэн юм.

Моторно цехтэ хүдэлдэг И. Белоусовай бригадынхид заводойнгоо бусад нүхэдтэ атаархан коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэхээр шиидээ бэлэй. Тэрэ гэhэнhээ хойшо хоёр hара хахад шахуу саг үнгэрөө. 5 комсомолшуудhаа бүридэhэн энэ бригада мүнөө үедэ электротүхеэрэлгэнүүдые заhабарилха зуураа абаhан уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэдэг болонхой.

Бригадын гэшүүд коммунистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо харюусалгатай уялгануудые даажа абаhан юм. Тэдэнэр шэнэ долоон жэлэй турша соо эрхим hайнаар ажаллахынгаа хажуугаар эрдэм мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэhэн байгаа. Эдэ уялгануудынь мүнөө үедэ муу бэшээр дүүргэгдэжэ байна. Бригадир Иван Белоусов лесотехническэ техникумдэ hуралсана. Бригадын гэшүүд Н. Балачук, Ю. Антонов, П. Кандаков, Г. Перфильев гэгшэд хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын hургуулида hуралсаха зуураа мүнөө үеын политика шэнжэлхэ кружогто ябалсана.

Шэнэ ёhоор мүрысэжэ эхилhэнhээнь хойшо бригадын гэшүүдэй ажалайнь бүтээсэ нилээд дээшэлhэн байна. Бригадын залуушуул хэдэ хэдэн мэргэжэлтэй болохо харюусалгатай уялга абаад, шэнэ мэргэжэлнүүдээ шудалжа оробо. Эдэнэр заводой ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, элдэб таагүй аяг ааша гаргагшадтай али болохоор тэмсэнэ. Жэшээнь бригадын гэшүүн нүхэр Сандак... hайн дураараа милицидэ туhал... бригадын гэшүүн боложо, ажала... гаа hүүлээр ниитын гурим сахил... даг болонхой.

Нүхэр Белоусовай даадаг бриг... да энэ жэлэй дүүрэтэр уралан нар... жуулгын 5 дурадхал оруулха уя... га абаа. Бригадын гэшүүдэй оруу... hан дурадхалай ёhоор, «ДТ-4... маркын тракторта «Г-08» марк... генераторнуудай орондо «Г-4... маркын генераторнууд табигдал... боложо, заводто ехэ мүнгэнэй зө... ри алмагдадаг болобо. Энээнэй у... да тээ заводто «Г-08» маркын ген... ратор үгы байhан юм. Тэрэшэ... бригадын гэшүүд гараар хэдэг а... лые онhожоруулжа, тусхай хэбү... штампнуудые хэрэглэхэ дурадх... оруулба. Эдэнэрэй дурадхала... хэгдэhэн тусхай хэбүүдые хэрэ... лээд байхада ажалай бүтээсэ н... лээд дээшэлhэн, «Латунь» гэжэ ү... тэй металл алмагдадаг болоо.

Бригадын гэшүүдэй хэhэн а... лые тусхай мастер мүнөө үедэ х... нан шалгахаяа болинхой. Яахада... гэхэдэ эндэхи залуушуул эрхим ... нартай продукци бүтээн гарга... болобо.

Коммунистическэ ёhоор мүры... дэг бригадын залуушуулай ажал... ха газарынь хододоо арю... сэбэр байдаг юм. Бригады... гэшүүд hүүлэй үедэ үдэр бүри... гөө даалгабариие 200—230 п... цент дүүргэдэг болонхой.

Ажалда дуратай, даруу занта... эбтэй этэй эдэ залуушуул комм... нистическэ обществодо ажаhуу... арюун hайхан абари зантай, мэр... жэлтэй hайн хүдэлмэришэд бол... хын түлөө тэмсэжэ байна.

Д. Нанзанов,
«Механлит» завод... автотранспортна цехын техноло...

Зондоо хүндэтэй hаалишан

Гурбан жэлэй саада тээ Фёкла Трифонова Сэлэнгын аймагай «Путь Ильича» колхозой hүнэй-товарна фермэ дээрэ hаалишанаар ажаллажа эхилээ hэн. Тэрэ гэhээр шэнэ ажалда ороод байхадаа, энэ нүхэр hаалишанай мэргэжэлые богонихон саг соо оролдосотой бэрхээр шудалаад, үдэр, hара үнгэрхэ бүри hү haалгаар муу бэшэ дүн харуулжа эхилээ бэлэй. hаалишан Фёклын ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, шударгы бэрхэ хадань hүнэй фермынхид тэрэниие ехээр хүндэлдэг болоо hэн. Фёкла Михайловна олон үгэдэ дурагүй, номгон даруу зантай. Тиигэбэшье хүсэhэн, hанаhан хэрэгээ хододоо дүүргэжэ, захадань гарадаг зоригтой хүнүүдэй нэгэниинь байгаа.

Энэ фермэ дээрэ хүдэлжэ эхилhээр жэл тухай болоод байхадаа өөрынгөө ажалай дүй дуршалhөө тусхай тобшолол хэжэ, колхозой hаалишадай суглаан дээрэ нигэжэ мэдүүлhэн байха юм: үбэлэй сагта бидэнэр харууhалжа байhан үнеэн бүхэнhөө сүүдхэдээ 8-10 литр hү haаха бүхы арга боломжотойбди. Теэд «үнеэдтэмнай үбhэ тэжээл даншье бага» гэжэ шалтаг баряад, энэ зүбтэй дурадхалые зарим hаалишад дэмжээгүй бэлэй.

Фёкла hаалишан өөрынгөө хэлэhэн үгэдэ хүсэд хүрэхын тулада оролдосотой тэсэмгэйгээр, унтаха нойргүй шахуу ажаллажа ороо hэн. Тэрэ бүтээсэтэй ажалайнь үрэ уданшьегүй тобойсо харагдаа бэлэй. Нёдондо жэл даажа байhан үнеэдэйнгээ ашаг шэмыень горьтойхон дээшэлүүлжэ, эршэмтэйгээр оролдоhонойнь, hү haалгые эрид hайжаруулха тушаа эршэмтэйгээр тэмсэhэнэйнь түлөө колхозой правлени Фёкла Михайловнае Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ хаб... далсахыень ябуулаа hэн.

Түрүү hаалишан Трифонова т... лаhан амжалтаараа hанаагаа а... раагүй. Саашадаа hү haалга эр... дээшэлүүлхын түлөө улам урмат... зоригтойгоор хүдэлмэрилжэ эхил... Нёдондо жэлдэ үнеэн бүриhөө 24... литр hү haаха уялгаяа 23 литр... дээшэлүүлээ, даажа байhан ... үнеэнhээ 14 тугал абаад, нэгэш... гарзагүйгөөр тэнжээжэ, ажа... үльгэр жэшээ харуулба. Иигэ... аймагай hаалишадай мүрысөө... жэлэй дүн гаргагдахада нү... Трифонова хоёрдохи hуурида га... hан байна.

Малай ашаг шэмые ойрын жэл... дээшэлүүлхэ гэhэн партиин X... съездын табиhан зорилгонууд... бэелүүлхын тула нүхэр Трифоно... эршэ зоригтойгоор ажаллана. Д... лоон жэлэй түрүүшын жэлдэ хар... hалжа байhан үнеэн бүриhөө 27... литр hү haаха гэhэн дээшэлүүл... уялга абаад, тэрэнээ бодото х... дээрэнь бэелүүлжэ эхилбэ. ... үдэрнүүдтэ Фёкла Трифоно... hаалишан нүхэдтэеэ хамта ком... нистическэ ажалай фермын ар... нэрэ зэргэ олохын түлөө шанг... тэмсэнэ. Мүнөө колхозынь Ста... най нэрэмжэтэ томо колхоз... хамтаржа бүри хүсэ ехэтэй бол... Эдэбхитэй hаалишан үдэр соо ... хад пүүд hү haажа, Загастайн h... лишадай мүрысөөндэ түрүүлэн ... на.

Колхозой гэшүүд Фёкла Ми... ловна Трифоновае аймагай Сове... депутадаар нэгэн дуугаар hунга... байха юм. Ажалша малша ... дэйнгөө арюун hайхан этигэл н... дабариинь түрүү hаалишан Т... фоновагай дүүргэхэнь лабтай.

Ц. Гомбы...

Эдэ хонишодһоо жэшээ абагты

...ГЭРЭГШЭ ЖЭЛДЭ ОТАРЫНГАА ЗУУН ЭХЭ ХОНИН БҮРИҺӨӨ ДУНДА ЗЭРГЭЭР 120-ҺОО ДЭЭШЭ ХУРЬГА АБАҺАН РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ЭРХИМ ХОНИШОД

Зураг дээрэ: (дээрэһээ доошоо) Бичурын аймагай «Победа» колхозой ахалагша хонишон Константин Федорович **Бабошин**; Ториин аймагай «Улаан-Бургалтай» колхозой хонишон Бато **Лубсанов**; Закаменай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Жамса **Бадмаев.**

Нэрэ, обог	Колхоз, совхоз	Аймаг	Эхэ хонидынь бухыдөө	Зуун эхэ хонин бүриһөө абтаһан хурьгад
Даридаева С.	«Искра»	Түнхэнэй	170	182
Мистакова Е. М.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	130	182
Миронова Н. Г.	Ленинэй нэр.	Кабанскын	419	177
Шоймполов Ц. Ш.	Бичурын совхоз	Бичурын	400	174
Биликтуев П.	XX партсъездын нэр.	Сэлэнгын	520	171
Машуев Г. М.	«Эрдэм» совхоз	Мухаршэбэрэй	390	170
Разуваев Х. К.	Ленинэй нэр.	Бичурын	320	164
Цыбиков С. Ц.	«Эрдэм» совхоз	Мухаршэбэрэй	580	160
Базарова Ц.	Бичурын совхоз	Бичурын	425	159
Бимбаев Д. Б.	«Улаан Оронго»	Иволгын	543	157
Лубсанов Б. Л.	«Улаан-Бургалтай»	Ториин	447	156
Цыренова Ш.	Кировэй нэр.	Курумканай	416	155
Эрдынеев Р.	Ленинэй нэр.	Яруунын	508	153
Афанасьев Н. П.	«Путь Октября»	Кударын	343	153
Бадмаева Д.	«Искра»	Түнхэнэй	163	156
Осмоловская Н. И.	Ленинэй нэр.	Бичурын	—	153
Эрдынеева Ц. Л.	Дзержинскиин нэр.	Зэдын	498	151
Сономов Б.	Ждановай нэр.	Бичурын	485	151
Будаев Д.	«Ошон»	Мухаршэбэрэй	—	151
Агафонов Н. М.	Кировэй нэр.	Кударын	638	150
Брылев М.	Ленинэй нэр.	Мухаршэбэрэй	601	149
Цыбиков Ш.	«Эрдэм» совхоз	Мухаршэбэрэй	507	149
Хармакшанова	«Искра»	Түнхэнэй	120	148
Дармаев Ч. Д.	«Эрдэм» совхоз	Мухаршэбэрэй	390	145
Мунконова Х. С.	«Улаан Аха»	Ахын	192	145
Цырендоржиев Н. Ц.	«Үнэн»	Мухаршэбэрэй	280	145
Параева С.	Бичурын совхоз	Бичурын	730	143
Гурулев П. А.	Ленинэй нэр.	Б-Кударын	453	141
Филиппов Н. И.	Свердловэй нэр.	Ториин	425	141
Калашников М. М.	Кировэй нэр.	Мухаршэбэрэй	—	141
Трофимов М. М.	Сталинай нэр.	Ториин	413	140
Банзаров Б. Ц.	«Ошон»	Мухаршэбэрэй	—	140
Доржиев Д.	Бичурын совхоз	Бичурын	730	139
Цыреторов Б. Р.	«Эрдэм»	Зэдын	461	139
Дараев Д.	Сталинай нэр.	Сэлэнгын	444	136
Доржиева Ц.	Бичурын совхоз	Бичурын	538	135
Потылицын А. А.	Лазогой нэр.	Иволгын	442	135
Краснопеев Н. Г.	Хориин совхоз	Хориин	383	135
Комляков Д. Ц.	Ждановай нэр.	Бичурын	473	135
Аюшеева Ц.	«Үнэн»	Мухаршэбэрэй	—	135
Бельский М. Д.	«Коммунизм»	Мухаршэбэрэй	458	135
Цыдыпов Ц.	Ленинэй нэр.	Яруунын	554	134
Бадмаев Л. Д.	Ленинэй нэр.	Түнхэнэй	140	134
Павлуцкий Т. Ф.	Кировэй нэр.	Мухаршэбэрэй	—	133
Цыбанов Б. Ц.	«Эрдэм» совхоз	Мухаршэбэрэй	380	133
Ракшеева Х.	Бичурын совхоз	Бичурын	400	132
Сакияева С. Б.	Ждановай нэр.	Кударын	480	132
Петрова Т. И.	Куйбышевай нэр.	Кударын	—	132
Антонов Т. А.	«Искра»	Мухаршэбэрэй	604	132
Пурбуев Н. П.	«Коммунизм»	Иволгын	601	131
Бальжиев С. Ч.	«Эрдэм»	Зэдын	482	131
Будаев Ц. Ж.	Ленинэй нэр.	Закаменай	325	131
Сыренова Б. Н.	«Искра»	Түнхэнэй	177	131
Батуев Д. С.	XX партсъездын нэр.	Сэлэнгын	527	129
Цыбикжапова Н. И.	Ждановай нэр.	Кударын	495	129
Раднаева Д. Э.	Ждановай нэр.	Кударын	444	128
Балданов Ч.	«Коммунизм»	Сэлэнгын	538	127
Богаичин А. А.	«Восход»	Кабанскын	238	127
Петров Е. Л.	Сталинай нэр.	Бичурын	—	127
Ткачев С. С.	Сталинай нэр.	Бичурын	318	127
Чимитов Д.	«Эрдэм» совхоз	Мухаршэбэрэй	467	127
Усольцев М. И.	«Новый путь»	Түнхэнэй	—	127
Римарев М. В.	«Заветы Ильича»	Иволгын	340	126
Федоров Ф. Г.	XX партсъездын нэр.	Мухаршэбэрэй	—	126
Самбуев А.	Дзержинскиин нэр.	Зэдын	581	125
Бакшеева Д.	«Искра»	Түнхэнэй	110	125
Цыбиков Д. Х.	«Коммунизм»	Зэдын	708	124
Тогочеев С.	«Эрдэм»	Зэдын	552	124
Тугутов Ж. Б.	«Коммунизм»	Иволгын	369	124
Дабаев Б. С.	Боргойн совхоз	Зэдын	690	123
Бадмажапова Ц.	«Эрдэм»	Зэдын	537	123
Каратуев П. К.	Ленинэй нэр.	Иволгын	455	123
Бадмаев Ж.	Сталинай нэр.	Закаменай	392	123
Бадмаева Б.	Ленинэй нэр.	Яруунын	558	122
Цыбденова Н.	«Улаан-Аха»	Ахын	162	122
Чернов И. М.	«Советская Россия»	Тарбагатайн	402	122
Брянский Г. И.	«3-я пятилетка»	Иволгын	362	121
Лаптев М. К.	«Искра»	Мухаршэбэрэй	499	121
Эпова Е. И.	Дзержинскиин нэр.	Бичурын	250	121
Ешеев О.	Бичурын совхоз	Бичурын	480	120
Гилязев Ф.	Ленинэй нэр.	Мухаршэбэрэй	—	120
Бабошин К. Ф.	«Победа»	Бичурын	500	120

Зураг дээрэ: (дээрэһээ доошоо). Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой ахалагша хонишон Сандак **Цыбиков**; Ахын аймагай «Улаан Аха» колхозой хонишон Хама-Сырен **Мунконова**; Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой ахалагша хонишон Гарма **Машуев.**

КОММУНИЗМЫН ШЭНЖЭТЭЙ ҺАЙН ҺАЙХАН ҮҮСХЭЛ

Арадай культурын университет

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой Культурын ордоной ехэ зал соо январиин нэгэ үдэшэ хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженернүүд болон технигүүд олоороо сугларанхай, хүхюутэй зугаатай байба. Эдэбхитэдэй үүсхэлээр һаяхан эмхидхэгдэһэн арадай культурын университет олониитые ехээр һонирхуулан, халуун хөөрэлдөө үүсхээ бэлэй.

Манай орон дотор коммунистическэ мүрысөөнэй дэлгэржэ эхилээд байха үеэр ПВЗ-гэй Культурын ордоной дэргэдэ культурын университет нээхэ үүсхэл гараа һэн. Энэнь коммунистическэ ёһоор ажаллахаһаа гадна, тиимээр ажаһууха, һураха гэжэ эрмэлзэгшэдтэ туһалха зорилготой.

Университедэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ совет арба нэгэн хүнһөө (заводой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, ниитын эмхи зургаануудай түлөөлэгшэдһөө) бүридүүлэгдэн байгуулагдаа. Культурын ордоной уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ, Бурядай АССР-эй габьяата артист нүхэр Хижняков соведэй түрүүлэгшээр томилогдонхой.

«Бурядай АССР-эй ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб» тушаа Бурядай совнархозой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Ерченковой ойлгосотой тодоор хөөрэхэдэнь, университедэйхид ехэтэ һонирхон шагнаад, долоон жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэхээр зоригжоо.

Оролдосотой габшагайгаар ажаллаһанай һүүлээр сагаа культурнаар үнгэргэхэ, амарха гэжэ хүн бүхэнэй хүсэдэгынь элитэ. Энэ талаар манай театрнууд ехэхэн үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Тиимэһээ Ленинэй орденто оперо, баледэй театрын дирижёр, Бурядай АССР-эй габьяата ажал-ябуулагша нүхэр Маймескул театрынгаа түсэб, зорилго тушаа тогтожо хэлээд, уран һайхан искусствын зохёолнуудтай хүдэлмэришэдые танилсуулха хэрэгтэ саашадаа туһалхабди гэжэ найдуулаа. Удаа тээнь тэндэхи артистнуудай хүсөөр һонирхолтой концерт харуулагдаһан байна.

Түрүүшын хэшээлдэ хабаадаһан хүнүүд яһала ехэ юумэ ойлгожо, хананги бусаа һэн. Удаадахи үдэшэнь хүгжэм яажа шагнаха, ойлгохо тухай хөөрэлдөөн боложо, хүгжэм шэнжэлэгшэ нүхэр Угрюмовай лекци шагнажа, хүнүүд һонирхоо.

—Манай арад зон хүгжэмдэ дуратай байбашье, зариманиинь лэ тэрэниие һайса ойлгодог. Тиимэһээ энэ темээр саашадаа хэдэ хэдэн лекци уншуулхаар хараалагданхай. Жэшээлхэдэ: «Симфоническа хүгжэм гэдэг юуб?» гэһэн асуудалда тодорхой харюу үгэхын тула тиимэ зохёолнууд гүйсэдхэгдэхэ байха. «Оперо», «Симфони», «Кантата» гэхэ мэтэ асуудалнуудаар тусхай хөөрэлдөөн болохо,—гэжэ Культурын ордоной правлениин түрүүлэгшэ А. Янбиков хөөрэнэ.

Университедтэнь культурын асуудалһаа гадна экономикын, политикын, эрдэм ухаанай асуудалнууд, табигдахаар даб дээрээ хараалагдаһан байгаа. Олон юумэндэ һамаарангүй, искусство литература хоёрой секци эмхидхэхэ гэжэ һүүлэй үедэ шиидхэгдээ. Тихэдэ соёл культурын асуудалнуудтай хүнүүд һайса танилсаха болоно. Университедэйнь хэшээл һарадаа хоёр дахин болохоор хараалагдана.

Март һара соо «Несносный характер» гэжэ зүжэгые ород драмын театрынхид культурын ордондо табиха юм. Университедтэ һурагшад тэрэ зүжэг хараад, артистнуудтай хамта зүбшэн хэлсэжэ, һайн талыень тэмдэглэхэ, дутуу дундыень элирүүлэлсэхэ, дурадхал һанамжаяа хэлэхэ, зүжэг гээшые гүнзэгыгөөр ойлгожо һураха байна. Иимэшүү хэмжээ-ябуулганууд саашадаашье бэелүүлэгдэхэ.

Паровозо-вагонно заводойхидой һайн һайхан үүсхэлые республика доторхи соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд бүрин дэмжэжэ, иимэ университет олохон газарта эмхидхэхэ дүүрэн аргатай. Олониитын эдэбхи үүсхэлые нютагай Соведүүд, партийна, комсомолой организацинууд дэмжэхэ, дэлгэрүүлхэ зэргэтэй.

Улан-Удэ городтохи Серовой нэрэмжэтэ клубай дэргэдэ иимэ университет үнихэн тогтоогдоһон аад, мүнөөдөө юушье хэнэгүй. Тэрэнэй хүдэлмэриие ойрын сагта һэргээхэ шухала.

А. Бадаев.

Хойто зүгэй түмэр зам. Вологодско түмэр замшадай культурын ордоной дэргэдэхи культурын университет хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри эмхидхэнэ. **Зураг дээрэ:** бурхангүйшүүлэй кабинедые даадаг И. М. Игнатов огторгой юртэмсые шэнжэлхэ талаар туйлагдаһан амжалтанууд тухай хөөрэлдөө хэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ

Эржения

РАССКАЗ

...жима хүгшэнэй аман соо ори ганса ...а улэһөөр нилээд үнихэнэй юм. ...д тэрэнь Должима абгайда гомдол... һанагдадаг. Нэгэн гэбэл түмэр ха... түгдэ хазама хурса шүдэн хүнэй ...соо аржыжа баржыжа байха ёһотой. ...һаа, үгы... Саг зуурын юумэ хэрэг... Үнхирһэн сэргэдэл габ ганса шүдэ... ...ойжо һууһанай аша туһа хаана... Ганса хүн хүн болохогүй, ганса ...гал болохогүй гэһэн оньһон үгэ бии ... Ганса шүдэн шүдэн бэшэ, ганса ...тэй тэргэ тэргэ бэшэ гэһэн оньһон ...ной дунда мүнөөдөө үгышье һаа, ...олохол байха.

...Пэтэнхэнэй эжы ганса шүдэеэ аб... ...н хаюулыт саашань,—гэжэ зарим... ...ршэнэрынь хандадаг.

...Би жаахашье гамнана хайрланагүйл... ...Туһа хахаһаа байха тодхор татадаг ...р үнинэй шүдэн лэ. Амандаа хэ... ...гэеэ улаа мүйлөөрөө буйлуулха гэ... ...тгүүлдэггүй юм лэ...

...Теэд абхуулхаяа ланат?

...Хүнэ болоторoo схээр хүдэлөөгүй ...һууритай шүдэн юумэл... Өөрымни ...үргэнөөр сугтань абажа хаяагүй ...урха золиг бэшэ гэжэ һанагшаб,— ...Пэтэнхэнэй эжы хэлэдэг юм.

...Должима хүгшэнэй ашаархаха бүри ...соохи шүлэнинь улам улам үндэр ...шэнгеэр һанагдадаг. Унтаандань ...ын шүдыень нэгэ хүнэй һугалжа ...хэр малай шүдэ һуулгажархиһан... ...һанагдадаг. Үдэр бүри ургажа, дээ... ...дэрбыжэ, асатажа һалаатажа бай... ...а гү?—гээд заримдаа хүгшөөдэй ...соогоо хургаяа хэжэ шалгадаг, шэншэлдэг. Үгы даа... Эжэлһээ таһаржа гээгдэшэһэн, унахаяа болижо ёрдойшоһон яршни мүнөөхил һууридаа хуушанайнгаа янза соо һуужал байдаг. Хамаг шүдэнэйнгөө унахада, городой шүдэ хэдэг дархан докторнуудта ошожо, аржагар гоё шүдэшье табюулха арга бии болонхойл ха юм.

Теэд юундэ тиигүүлхэ һэм... Яяр яндан шүдэниинь хооһон амбаар һахиһан харуулша сторожодол тобойжол һууһаар.

«Арга барагдажа, шарга газардаа. Яагаашье һаа ялагуужан» гээд Должима абгай хэды удаа амбулатори тээшэ алхалаад абаһан байха. Теэд заримдаа харгыгаа хахадлаад ябахадаа, зарим үедэ амбулаториин үүдэндэ ошоодшье—мүнөөхил шүдэеэ һолхигонуулаад үзэдэг байба. Ехэл бухэ шэнги һууха. Үбшэнтэй байха аабза гэжэ айлсахаш. «Үгы даа... Золигшни бэлээр абтаха шүдэн бэшэ. Өөртэймнил ябалсажа, намтаяа хамта хуурсагта оролсохол гэһэн ухэмэр ха» гэжэ дуугаран, аман соогоо бүтүү гэмэрээд, гэр тээшээ маахаргадаг зантай байгаа.

Алексей Семенович гэжэ хуушанай эрдэмтэй доктор амбулаторидонь байһан юм. Адуу морiной аргашан ветеринар аад, революциин үсын үймөөнөөр хүнэй доктор болошоһон юм гэлсэдэг. Юун тиимэ юумэн байха һэм. Худал юм ааб даа. Шүдөө абхуулхада схээр үбэдхөөхэдэнь, сухалдаһан шабгансанарайл тарааһан үгэ байгаа һэн бээзэ. Тиигээбэ ябашье хүндэ гартай юм, шүдэ абахаһаа байха гарта модоной ороходо—тэсэшэгүйгөөр үбэдхөөдэг хүн гэлсэгшэ һэн. Үбгэрһэн Алексей Семеновичнай гурбан гү, али дурбэн жэлэй саана пенсидэ гаража, Россида байдаг гэртээ, нютагаа бусаа бэлэй. Тиигээд тэрэнэй орондо Ленинградһаа басаган доктор ерэһэн байгаа.

Энэ багай хүнүүд бултаараа, илангаяа үбгэд хүгшэд Женя гэжэ сэбэрээр хэлэжэ шадахашье һаа, Жениин нэрые Эрженя болгожорхёо юм. Тиигэжэ нэрлэхэдэ һураггүй зохид: Эрженя гэжэ нютагайнь бурят басаганай Ленинград ошожо, доктор болоод, нютагаа бусажа ерэһэндэл... Теэд эндэхи зондоо Эрженя доктор гэлсүүлдэг Евгения Михайловна Иванова айхабтар налархай урин зантайл хүн. Үбшэлөөгүй аад, хэды үдэр амархаяа һанажа, бюллетень эрһэн зариманда бэшэ, бухы зондоо, хүн бүхэндэ, илангаяа хүгшэд үбгэдтэ, хүүгэдтэ, үлбэр үбшэн зондо ехэ налархай урихан хүн юм. Энэниие булта мэдэхэбди.

Манай эндэхи хүн боложо дадалсашоо. Эрдэмтэй доктор хүн гээшэб гээд һуужа бэйхагүй, тэбдүү сагта огород юумэдэ хүдэлэлсэхэ, гэр гэхи... Бурят хэлээр та бидэ хоёрые долоо дахин «худалдажа эдихэ». Харин, тэрэ түрүүн байгааша Алексей Семенович үбгэн тиимэ бэшэ һэн. Арбаад гаран жэлдэ бурят зоной дунда байтараа арай гэжэ арбаадхан үгэ мэдэхэ болоо. Жэлэй ганса үгэ хадаа даншье үсөөн гээшэ бээзэ. Теэд тэдэншье гансал амбулатори соогоол байхадань хэрэгтэй болодог үгэнүүд һэн. «Амила... Шангаар амила... ханяа... Халуун бии гү?.. Юумэ эдинэ?» гэхэ мэтын лэ үгэнүүд байгаа. Үшөө тиигээд хаанаһаашьеб «шабганса» гэжэ үгэ мэдэхэ болоһон зайлуулмар һэм.

Харин орондонь ерээшэ энэ Эрженя тон ондоо. Гурба дүрбэн жэлдэ бурят соо байхадаа, унаган хэлэтэй болошоо. Буряадаар дуу дуулахыень гайхаха юумэ юун байхаб!

—Иимэ сэбэр хэлэтэй болоо хадаа Эрженя бурят хүбүүндэ гарахал болоо гээшэ хаш. Али би тааруу бурят хүбүү зууршалхамни гү?—гэжэ нэгэтэ Пэтэнхэнэй эжы, Должима нааданга хэлэһэн юм.

—Должима абгай, һанаагаа бү зобогты... Бурят хүбүүндэ хадамда гараха гээ һаа, өөрөө олоно аабзаб. Танаар юундэ зууршалуулхабиб?—гэжэ саада басаганиинь тоб байса харюусаа һэн.

Наһатай болоһон бурят эхэнэр, залуухан ерод врач хоёр эльгэ хатан энеэлдээд, хоёр тээшээ тараһан юм.

Должима хүгшэнэй хүбүүн Пэтэнхэн гэдэг грузовой машимын шофер аад, гэртээ балай һуудаггүй, холо ойро ябаатайл байдаг. Мүнөөшье үдэр город мордохонь. Тиимэһээ машинаяа тоһодожо, энэ тэрэеэ бүтээжэ, иишэ тиишээ забдагүй гүйжэл байна хаш. Булгайр һабар бээлэйемни олоод байгаарай гээд гараһан юм. Шэб шэнэ, ялбагар хара һабар бээлэй асараад байһаниншье байгаал һэн. Машинада барижа гутаахаар бэшэ, айлшаар ябахадаа барихаар бээлэйл гэжэ Должима өөрөө хэлэжэ байгаа. Теэд тэрэ бээлэйгээ хайшань хэжэрхёо гээшэб? Бэриие буулгаа һаань, һамганиинь яб саб гүүлээд байхал һааб даа.

Хүгшөөдэйн комодойнгоо дээдэ һугалга нээхэдэ, обоо собоо юумэнэй эгээл дээдэ талада хүбүүнэйнь абажа ябадаг арһан сүүмхэ байба.

—Үү... Энэмни сүүмхэеэ мартаад, город ябашахань бэшэ гээшэ гү?—гээд анханда үнэтэй гоёшье һаа мүнөө хирэтэй боложо, машинын тоһондошье будагдаһан, үнэрдөө һаа, бага бензинэйшье үнэртэй байхаяа ядаагүй сүүмхыень нээжэ үзэбэ.

—Эндэ харгынь мүнгэн... Хамаг шухала саарһа гуурһаниинь, парваа жэрбээнь хуу эндэл... Паспортынь ойро баһа юуниинь гээшэб? Справка юм гү?.. Энэ баһа ямар саарһаниинь юм?.. Булта түхэреэн хүхэнүүд тамгатай... Гансал энээхэн саарһаниинь гурбан хушуутай жолжогор тамгатай ха юм..,—гэжэ байжа хүбүүнэйнгээ юумэ шэншэлнэ.

Тиигэжэ байтарнь нэгэ жаахан юумэ унашаба. Саарһанда орёолтотой, һахал хюһадаг бритвын хутага унашаба гэжэ хүгшөөдэй һанаад шала дээрэһээ абаба. Абаад харахадань, бритвын хутага бэшэ байшоо. Тэрэнээ оноложо хараад гайхаһан тэбдэһэндээ, буса хүнэй дуулажа байгаа һаа улайха сайхаар, эшэжэ газар доро орошохоор үгэ хэлэжэрхибэ. Теэд гэр соогоо ондоо хүнэй үгы хада Должима хүгшэн тиигээ гүбэ даа... Бусадай хажууда хорюултай үгэ алдахаяа залуу эхэнэрнүүдһээ байха шабгансанаршье этээрхэдэг ха юм.

Эрженя докторой дүрэ гар соонь байжа байба. Амбулаторидоо үмдэдэг сагаан халаадаараашье бэшэ, үбэлэйнгөө папагар хара пальтогооршье бэшэ, эреэ маряан сэсэгтэй платьяа үмдэнхэй. Должимагай урдаһаа хаража ехэл уриханаар энеэбхилнэ. Должима холо, дүтэ болгожо байжа харана. «Энэ хаанаһаа хүбүүнэймни сүүмхэ соо ороо гээшэб? Хэрбээ газааһаа олоо һаа, бусаажа үгэхэеэ ягаа гээшэб? Али хүнэй карточка олоор суглууланхай юм гү?—Бэдэрхэдэнь, тэрээнһээ ондоо нэгэшье карточка үгы. Паспорт дээрэнь, мүн ондоо хоёр книжка дээрэнь Пэтэнхэнэй өөрынь лэ карточканууд һууна. Хүгшэнэй һанаанда нэгэ һэжэг зурагад гээд орошобо. Ээ, гэжэ даа. Зайлуул даа... Эдэ хоёршни али дундаа һэшхэлтэй болонхой гээшэ гү? Ямар хэмэршье һаа, муу Пэтэнхэмни эрэ хүн ха юм даа... Сааданшье наһаяа яһалал хүсэһэн залуу хүн ха юм.

Должима абгай карточкаяа һөөргэнь хэжэ, сүүмхэеэ комод соо хааба.

Тиигээд орон дээрэ яаралгүйхэн һууна, өөрынгөө хүбүүн доктор басаган хоёрые сэдьхэл соогоо сасуулан зэргэшүүлжэ үзэнэ. «Оройдоошье тэмээ ямаан хоёр лэ даа... Эрженя эрдэм ехэтэй, городой басаган... Докторой ехэ һургуули дүүргэһэн... Аймаг соогоо түрүү доктор... Дээдын суглаа хуралдаа ходо ошодог, шагнал грамота абахаараал абадаг... Аймсоведэй депутат... Харин өөрынь Пэтэнхэн хэн гээшэб? Шофер лэ ха юм... «Ехэл һайн шофер гээшэб, магтуулбаб»—гэжэ байжа оорөө ходол хэлэгшэ... Шагнал грамота асархые, депутат болохыень юрэдөөл хараагүйб. Харин ябахагүй үйлсөөр ябаһанайнгаа түлөө Улан-Удэдэ парваа жэрбээһээ һалаад, хоёр-гурбан үдэр ябагадаба гэжэ дуулаал һэм...» Анханда, долоон класста һуража байхадаа, «эжы, би шофер болохомни» гэһэн юм. Должима тиихэдэнь бард гэжэ абаһан байха. «Һургуулигүй яажа ябаха хүмши?» гэжэ асууһанаа һанана. «Мүнөөнэй сагта долоон класс ямар эрдэм гээшэб? Минии харахада, үетэншни арбаншье классые эрдэм гэжэ һананагүй бэшэ гү?»—гээд арсаһанаа һанана. Хүбүүниинь бодолгото боложо һууд гээд, өөрынхисэ хэлэжэл орoo һэн. «Эжы, ойлгыт... Эсэгэмни долоон классһаа байха долоон үзэгыьсгүйгөөр наһаяа үнгэргөө гүбэ даа... Зарим нэгэндэ, мүнөө сагташье, зургаа-долоон класс эрдэм гээ

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Амтатай эдеэ хоол бэлдэгшэд

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: столовын ехэ зал соо.

Огородой зүһэн бүриин эдеэнһээ буйлуулан, ёһотой гэгшын украин борщ гү, али рассольник шүлэ, хангалма һайхан үнэртэйгөөр мяха шараха гээшэ шадабари мэргэжэлһээ болохо юм. Ямаршье эдеэн байг — тэрэнийе өөрынь онсо илгаа, эрилтын ёһоор буйлуулха тон шухала. Тиигээл хадаа манай ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд ажалшадые шэмэ шүүһэ ехэтэй, амта һайнтай эдеэгээр хангажа шадаха зэргэтэй.

Республикымнай ниислэл Улан-Удэдэ ниитын хоолой газар нилээд олон. Тэдэнэй дундаһаа 8-дахи столово эдеэ хоолойнгоо шанарай, хүдэлмэриингөө эмхидхэлээршье онсо шалгардаг гээшэ. Энэ столовын хоёр дабхар ехэ байшанда хэзээдэшье хүн зон олон, үглөөгүүр эртэһээ хойшо үдэшын харанхы болотор кухнидань гал унтардаггүй, хүнүүдшье таһардаггүй...

Наймадахи столовын байшан. Хоёрдохи дабхартань уужам, һаруул хэдэн ехэ залнууд... Аб адлихан сэнхир хүхэ столнууд жэрылдэнэ. Сонхонуудтань үнгэ бүриин сэсэгүүд аятайханаар табяатай. Үнэхөөрөө иимэ сэбэр газарта эдеэлхэ гээшэ хэды зохид, хэды сэнгүүн бэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдэлмэришэд өөһэдөө бэлэн эдеэ абажа байна.

Столовын бэлэн эдеэнэй зал. Сагаан халат үмдэһэн наһажаал эхэнэр орожо ерээд:

— Садатараа эдеэлэгты, бү яарагты,—гэжэ захын столдо һууһан хүбүүд, басагадта хэлэбэ.

— Эдеэлхэ даа, Валентина Афанасьевна. Мүнөөдэр рассольник шүлэ ямаршье амтатайгаар шанабадтаа, зөөхэйтэй,— гэжэ тэдэнэй нэгэн харюусана.

— Шадахысаагаал оролдонобди. Менюмнай олон зүйлэй эдеэтэй байха ёһотой. Таанад, хүдэлмэришэдые амтатай хоолоор садатар эдеэлүүлхэһээ ондоо ямар зорилго манда байхаб...

Столовые даагшын орлогшо Валентина Афанасьевна Ивашиненко эдеэлхэеэ ерэгшэдтэй хөөрэлдэжэ, тэдэнэй хүсэлые хараадаа абадаг байна.

— Хүдэлмэришэдые шадаал һаа түргөөр эдеэлүүлхые оролдодогбди,—гээд нүхэр Ивашиненко хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.—Эдеэнэй талонуудтай книжкэ бии болгохые эдеэлэгшэднай дурадхаһан юм. Хүдэлмэришэдэй тэрэ дурадхалые дүүргээбди. Тэдэнэр, илангаяа залуушуул салингаа абахадаа тиимэ книжкэ хахад һарада худалдан абана. Тиигээд столоводо ерэхэдээ эдеэ табигшадһаа дуратай эдеэгээ талоноороо сэхэ абадаг болонхой.

Столовын хойто захын залай хүдэлмэри бүри ондоогоор эмхидхэгдэнхэй. Табагтай шүлэн, котлетэ, шараһан, булаһан мяхан, бусад эдеэн табсан дээгүүр табяатай байна. Хүнүүд хойно хойноһоо һубарилдан, дуратай эдеэгээ поднос дээрэ абажа гарана. Тэндэ һууһан кассир тоосооень тон түргөөр хээдхинэ.

— Манай столовын хүдэлмэришэд дандаа эхэнэр зон. Эдэ хүдэлмэреэ зүбөөр табинхай. Харана бэзэт, нэгэшье хүнэй эдеэ хүлеэжэ миин һуухагүйе,— гэжэ эдеэлжэ садаһан хүдэлмэришэдэй нэгэн урмашан байжа хөөрэнэ.

Сүүдхэ соо хэдэн мянган зониие эдеэлүүлжэ байдаг энэ ехэ столоводо тиимэшье олон хүн хүдэлмэрилдэггүй. Хоёр халаанда оройдоо 12 хүн табяатай. Столовын дээдэ дабхарай кухниин поварнууд үдэрэй эдеэлгэнэй үедэ бүхы хүсэеэ гарган, тон түргөөр хүдэлмэрилнэ.

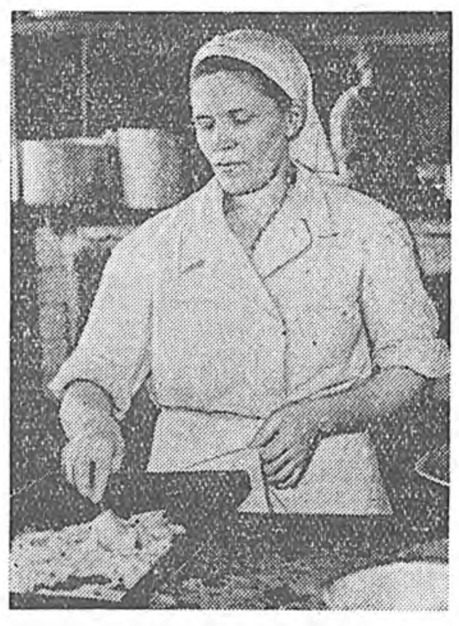
Мяха шаража байһан Мария Ивановна Мальцевагай ажал түбэгтэйшэг янзатай.

— Халуун пеэшэнэй хажууда эсэбэритэй ха,— гэжэ тэрээнһээ асуугдаба.

— Юһэн жэлдэ повар байхадаа дадагдаа даа. Мүнөө партн, правительствомнай ниитын эдеэ хоолдо ехэ анхарал хандуулба. Тиимэһээ бидэнэр, поварнууд хүдэлмэреэ бүри һайжаруулха ёһотойбди,— гэжэ харюусаба.

Тус столовын хүдэлмэрилэгшэд ниитын эдеэ хоолые саашадань хүгжөөхэ, улам һайжаруулха тухай КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй һаяхан абтаһан тогтоол зүбшэн хэлсээ. Тиигэхэ зуураа тэдэнэр ажалшадай эрилтые һайнаар хангаха тушаа шэнэ уялга баталан абаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ столовын хоёр бригада коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын тулада шадал мэдэн мүрысэжэ байна. Галина Игумновагай хүтэлбэрилдэг кондитерска цехын бригада үдэр бүриингөө нормые 120 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

Повар Анна Ивановна Мальцева эдеэ бэлэдхэжэ байна.

— Манай бригадынхидай бариһан торт, пирожно, коржик, пирожки, элдэб бүүлхэ буфедүүдтэ наймаалагдадаг юм. Саашадаа эдэ продукцияа үргэдхэжэ, магазинда наймаалдаг болохо зорилготойбди,— гэжэ бригадир Игумнова хөөрэнэ. Энэ зорилгонь тон зүб. Юуб гэхэдэ, хэршэгдэһэн мяха, кондитерска зүйл магазинуудта элбэгээр наймаалха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха тухай парти, правительствын тэрэ тогтоол соо бэшэгдэнэ.

Иигэжэ Улан-Удын наймадахи столовын эбтэй эетэй коллектив ажалшадай эрилтые һайнаар хангахын тулада бүхы хүсэ шадалаа гарган хүдэлмэрилнэ, табиһан зорилгоёо дүүргэдэгшье болоо.

Б. Будаев.
Л. Хайдуровай фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Советскэ Союзай правительственна делегаци Индидэ ошоод байһан тухай

МАДРАС, мартын 6. (ТАСС). Советскэ Союзай правительственна делегаци Урда Индиин экономическа, соёл культурын томо центр бологшо Мадрас городто үсэгэлдэр ерээ.

Пирамбортохи вагон бүтээлгын заводто делегациин гэшүүд аэродромһоо сэхэ ерээ. Тэндэ ошоходонь делегациин гэшүүдые хүдэлмэришэд хани халуунаар амаршалаа. Совет айлшад энэ предприятиие хараһан байна.

Хани халуунаар угтаһанайнь түлөө заводой хүдэлмэришэдтэ нүхэр Андреев баясхалан хүргөө.

Советскэ Союзай правительственна делегациин хүндэлэлдэ зорюулагдан, Мадрасай стадион дээрэ үдэшэлэн городой хүн зоной ехэ митинг болоо.

Мадрас штадай дотоодын хэрэгүүдэй министр Бхактаватсалам митингые нээхэдээ советскэ делегациин гэшүүдые амаршалһан байна.

Мадрас городой мэр Камалакканнан амаршалгын үгэ хэлээ. Удаань СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн А. А. Андреев сугларгшадта халуунаар угтагдан үгэ хэлэһэн байна.

МАДУРА, мартын 6. (ТАСС). Индидэ айлшалжа байһан Советскэ Союзай правительственна деле[...] Индиин соёл культурын томо ц[...] бологшо Урда Индиин эртэ у[...] городто мүнөөдэр ерээ.

Мадрас штадай дотоодын х[...] гүүдэй министр Бхактаватса[...] СССР-һээ Индидэ байдаг эл[...] сайд П. К. Пономаренко, Инд[...] СССР-тэ байдаг элшэн сайд К. Ш. Менон делегацитай суг яба[...]

Городые, мүн Индидэхи томо сангуудай нэгэниие—Минак[...] саниие хараһанайнгаа һүүл[...] Мадрас, Керала штадуудай [...] шадарай хадалиг газарта б[...] Перияр нуурые ошожо хараа.

Албаниин Арадай Республикын Арадай суглаанай сесси

ТИРАНА, мартын 6. (ТАСС). Албаниин Арадай Республикын Арадай суглаанай сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ. 1959 оной гүрэнэй бюджет тухай хуулиие депутадууд нэгэн дуугаар баталан абаа. Бюджедэй орошонь 27 миллиард 720 миллион лек, гарашань 26 миллиард 900 миллион лек байхаар тодорхойлогдоо. Арадай ажахые хүгжөөлгэдэ 16 миллиард 635 миллион лек; социально-культурна хэмжээ-ябуулганuудта 5 миллиард 711 миллион лек; ороноо хамгаалгада 2 миллиард 125 миллион лек зорюулагдаха байна.

Арадай суглаан хадаа Германитай эбэй договор баталха тушаа Албаниин Арадай Республикын Арадай суглаанай түрүүлэгшэдэ Германиин Демократическа Республикын Арадай палатын президиумэй түрүүлэгшын хандаһан хандалгые зүбшэн хэлсээ. Нэгэн дуугаар баталан абаһан тогтоол соонь, тусхайлбал, иигэжэ хэлэгдэнэ:

Фашистка Германида эсэргүүсэлдэ бусад союзна, хани барисаата гүрэнүүдтэй хамта хабаадалсаһан, тиигээд Германитай эбэй договор баталхые, Германиин арадай, Европодо, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха аша туһада зохилдуулан Германиин асуудал демократическа ёһоор, зүбөөр шиидхэхыень хүсэдэг Албаниин арадай түлөөлэлгын дээдэ газар бологшо Арадай суглаан хадаа Германитай эбэй договор баталха тухай Советскэ Союзай правительствын 1959 оной январиин 10-най нота соо дурадхагдаһан проектые, договор[...] советскэ проект тушаа ГДР-эй [...] вительствын 1959 оной январ[...] 21-дэ хэһэн мэдүүлгые үнэн зүр[...] һөө һайшаана.

Германитай эбэй договор бата[...] тухай Советскэ Союзай дура[...] һан проект Германиин асууда[...] гуримшуулха имагтал зүб зам[...] жа үгэнэ, дэлхэйн шэнэ да[...] аюулые зайсуулхаһаа гадна, [...] маниин эбэй ёһоор нэгэдэхэдэ [...] рамжатай эрхэ байдал бии боло[...] үгэнэ. Германитай эбэй договор [...] талха тухай Советскэ Союзай б[...] Германиин Демократическа Р[...] публикын саашанхи оролдол[...] Арадай суглаан али болохоор [...] һалхаар бэлэн байна гэжэ тогт[...] соо хэлэгдэнэ.

ПОРП-гэй III съезд һаяар болохонь

ВАРШАВА, мартын 6. (ТАСС). Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин III съезд бүри һаяар нээгдэхээ байна. Энэ ехэ ушарые ороной ажалшад ажалай амжалтануудаар угтажа байна.

ПОРП-гэй III съездын хүндэлэлдэ зорюулан «Сосновец» гэжэ шахтынхид түсэбһөө гадуур 5,200 тонно нүүрһэ, «Мысловиц» шахтынхид 25 мянган тонно нүүрһэ малтаха гэһэн уялга абаһан байна. «Людвик», «Конкордия» гэжэ шахтануудай хүдэлмэрилэгшэд түсэбһөө гадуур 75 тонно нүүрһэ үдэр бүри малтаха гэжэ шиидээ. Тэдэнэр уялгануудаа мүнөө нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ байнхай.

Индустриальна Силезиин шахтануудай, металлургическа заводуудай, промышленна бусад предприятинуудай коллективүүд съездэдэ бэлэдхэлэй үедэ уралан нарижуулгын 20 мянга гаран дурадхал оруулаа. Тэрэнэй 18 мянганиинь үйлэдбэридэ мүнөө нэбтэрүүлэгдэжэ байнхай.

«Пулноцна» гэжэ судна бүтээлгын верфь ПОРП-гэй III съезд[...] хүндэлэлдэ зорюулан болзорһо[...] һара урид танкер барижа, уһа[...] табяа.

ПОРП-гэй III съездын хүндэ[...] дэ зорюулан абаһан уялгануу[...] завод, фабрикануудай, шахта, [...] нигуудай дүүргэһэн тухай олон [...] дээсэлнүүд газетэнүүдтэ үдэр б[...] толилогдоно.

Эрхим хүдэлмэришэд эдэ у[...] нүүдтэ ПОРП-гэй зэргэдэ ор[...] байнхай.

Франциин правительствын заседани

КАИР, мартын 6. (ТАСС). Уласхоорондын байдал тухай асуудал Франциин Министрнүүдэй Соведэй үсэгэлдэрэй заседани дээрэ хаража үзэгдэһэн байна. Заседаниин болоно дүүрэһэнэй һүүлээр, информациин министр Роже Фрэ иигэжэ мэдүүлээ. Англиин премьер-министрын СССР-тэ ошожо ерэһэндэ, Берлинэй асуудалаар Советскэ Союзай баримталдаг хараа бодол тушаа гадаадын хэрэгүүдэй министр Кувде Мюрвилиин элидхэл соо гол түлэб хэлэгдэһэн байна.

Мюрвилиин элидхэл тушаа премьер-министр Дебре, президент де Голль үгэ хэлэһэн байна.

Уласхоорондын асуудалнуудаар правительствын гэшүүдэй хэлэ[...] үгэнүүдтэ тогтоходоо, Фрэ иигэ[...] мэдүүлээ: «Зүүн болон Баруун [...] нуудай хоорондохи харилсаан [...] шаа Франциин баримталдаг ха[...] бодол хубилхагүй, Франци өөр[...] гөө союзнигуудтай хүсэд нэгэн [...] налтай зандаа үлэхэ».

Эржена

(Түгэсхэл)

һаа, тон ехэ эрдэм гээшэл даа... Зарим нэгэндэ арбан таба, хориншье класс эрдэм бэшэ гээ һаа — эрдэм бэшэ гээшэл. Толгой соом машина механика орошоод байна... Сэсэг набшаһанай нэрэ сээжэлдэжэ, уһан соо ябадаг бэстэй бэсгүй амитаниие шудалжа ойлгоногүйб. Бултыень ойлгоод ябаа һаа һайниинь һайншье һаа —юрэдөө һүзэгни хүрэнэгүй... Нойрни хүрэшэнэ... Муу студент байнхаар бараг һайн шофер байгаа һаам дээрэ даа...» гэжэл хүбүүниинь аргадаа һэн. Тиихэдэнь юун гэхэбши даа... «Өөроол мэдыш даа. Эрдэмни багадашаба гэжэл хожомоо бү голхороорой» гэжэ хэншье эхын хэлэхэ үгэ хэлээ һэн. Намда тиигүүлээд һургуулидаа харайжа ошоһон юм. Теэд наһаар бултанһаа ахамһаг, партадаа үнинэй багтахала болиһон, ходол муу сэгнэлтэ абажа, классайнгаа, бүхы һургуулиингаа процентые доошо даража байдаг һурагшые байлгаха гэжэ багшанарынь тиимэшье ехээр оролдоогүйл гээшэ һэн ха. Харин МТС-эй мастерской соо ходол харагдадаг, ямаршье курсада һураагүй аад, сэбэр харгыда автомашина жолоодожошье магадгүй Базаров Пэтэнхэниие колхозой түрүүлэгшэ таалан алдажа угтаба. Хэрэгтэй юумыень дарайтар түхеэржэ, гурба хоноод байхада хүбүүень шоферой курсада ябуулаа һэн.

Пэтэнхэн тиигэжэ өөрынгөө эрмэлзэлээр шофер болоһон юм. Пэтэнхэнэй жэл гү, али хахад жэл хүдэлөөд байхада, Андрей Семенович мордожо, орондонь Эржена доктор ерээ һэн.

Должима хүгшэнэй һанаад үзэхэдэ, өөрынь Пэтэнхэн Эржена доктор хоёрой хоорондо нэгэ юумэхэн байһан лэ шэнги. Город ошоод ерэхэдээ, Евгения Михайловнагай захиһан юумэ асарааб гээд монсо сонсо юумэхэ барияд амбулатори тээшэ ошодогыень мүнөөл һанаандаа оруулна. Заримдаа аймагай центрһээ ерэхэдээ хүн тэндэһээ докторто бэшэг эльгээгээ гэгшэ һэн. Тиигээд банида орожо, бэсэ угаагаад, хубсаһаа һэлгээд, хамаг һайнаа үмдөөд, тэрэ бэшэгынь абаашагша һэн. Теэд лэ мүнөө һанахадань, мэхэ булгаа байһаншуу. Шофертой хэн тэрэ бүри бэшэг эльгээбэ гээшэб? Сүлөөгүй ябажа гээхэ хаяха гэжэ һанаха юм бэшэ гү? Почтонь бата найдалтайл ааб даа.

Хэрбээ ондоо хүгшэнэй ерээд: «Хүбүүмни гэрлэхээ байна. Эржена бэритэй болохом» гэжэ дуулгаа һаа, Должима олон юумэ бодоншьегүй, «Яагаа һайн юм, ондоо ямар бэри хэрэгтэйб» гэжэ нюдэ нюургүй хэлээд лэ, саада басагыень юухэ хүүхэгүй магташахал һэн. Харин мүнөө өөрынь хүбүүнэй толгойдо иимэ һэжэгэй тудаад байхада, Должима олон юумэ толгойдоо бодожо, ухаа сэдьхэлдэнь элдэб бодолнууд бусайдажа ороно.

Эржена гээшэ аяг зангаар һайн басаган гэжэл мэдэхэһээ бэшэ юумэ һонирходог харадаггүй, ойгуурнь гарахадаа халта хаража мэндэшэлээд лэ үнгэрдэг байгаа ха юм. Мэнэ гэһээр амбулаторидонь ошожо, Эржениие үшөө нэгэ удаа, урданайхиһаа хёрхоор, ондоохоноор ажаглан хараха хүсэл түрэбэ. Ямар хэмэршье һаа Пэтэнхэн түрэһэн ганса хүбүүниинь гээшэ. Һэжэг түрэхыень түрэһэн аад, иимэ юумын болоод байхада, амар һуужа байлтай аал? Һуужа байтаршни гэнтэ болохо юумэн болошоһон байхал. Дундууса оролсохо эхэнь ха юмбиб.

Должима абгайн зүрхэн сохилжо, гарынь һалганана. Юундэшьеб бараг һайнаа үмдэһэн аад, гэдэргэнь тайлажа өөрынгөө дунда зэргэ хубсаһа үмдэбэ. Яба хээбэшье нюур гараа угааба. Тиигээд ехэшье муу бэшэ, даншье шэнэ бэшэ, дундуурхи платьяа һэлгэжэ үмдэбэ. Элүүр энхэ аад, ямар шалтаг урдаа барижа орохо юм? Энэ карточкыень али абажа ошохо болоо гү? Үгы... Байг саашаа, бусааха сагай болоо һаа—абаһан эзэниинь өөрөө бусаагуужа... Теэд шалтаг оложо ядахадаа лаһан хээһэн шабганса гээшэб? Абхуулжа хаюулха ёһотой болоһон ганса шүдэнэй аман соогоо ёдойжо байһан лэ сагта амбулаторидо ошохо шалтаг олдодог лэ юумэ бэшэ гү?

Должима абгай амбулатори тээшэ яаралтайхан ошобо. Хүнэй хүлеэдэг таһаг соо хэншье үгы. Үүдээ нээгээд шагаан алдаба. «Үгы, хүн үгы бэшэ, бии ха. Доктор гансаараа дуугараагүй, хүнөөр гүбэр шэбэр гэлдэнэ бэзэ даа. Тэндэ байһан сагаан скамейкэ дээрэ һуугаад, ханын картина харана. Самсатайшье самсашьегүй хүнүүд, ехэшүүл, ухибүүдшье ялагар картинада харагдана. Картина бүхэндэ сагаан хубсаһатай докторнууд. Үбшэлөө һаа, үни ябангүй—сад дары амбулаторидо ерэгты. Докторнууд самсыетнай тайлаад иигэжэ үзэхэ, дары түргэн һайн болгохо гэһэн лэ зурагууд ха... Должима абгай шагнаад үзэнэ. Сагаан шэрэтэй зузаан үүдэнэй саана хүнэй гүбэр шэбэр гэлдэхэл дуулдана. Хэн аад гаража яданаб? Намдал адли баһа ганса шүдэтэй шабганса орожо ерээд, амаа ангайшоод дуугаржа ядажа һууна гү? Хүгшөөдэй хүл дээрээ бодоод коридор соогуур ябасагааба. Ханын зурагуудай нэгэндэ хасартаа аржа баржа шархатай хүниие хараад жэрхэһэндээ, «пэй» гэжэрхин алдаба. «Баарһан даа, ямар үбшэнтэй, хэнэйшье портрет юм? Бэрхэ докторнууд аргалжа эдэгээгээ юм бэзэ даа... Хүн зондо үбшэн хүрэжэ, бү зобоһой даа»—гэжэ һанаад, хүгшэн һууридаа ошожо һууба. Ханын нүгөө талада байһан нэгэ картина нюдэндэнь харагдаад лэ һаланагүй. Түрүүшээр шубуун байна гэжэ ойлгоо. Теэд тиигэн байтараа гажа буруухан толгойень харахадаа, аляаһа хорхойл бэзэ даа гээд һанана. Ягаа томоор зураа гээшэб? Али холын орон нютагта иимэ томо борьболоогой зэргэ аляаһа батагана ябадаг байба гээшэ гү? Тээ ойронь гараа угаажашье, угаагаад аршажашье байһан хүнүүдэй зурагууд. «Юундэшье иигэжэ зураа юм? Гараа угаахаяа угаагаад, аршахаяа хүн ехэ багагүй мэдэхэ ха юм». Эдеэ хоол шанажашье байһан зурагууд баһал бии...

Намһаа урдахан ерээд, намайе үрдижэ ороошо энэ хүн яаһан удаан һуунаб Али гаража ошолтой гү? Хожом ерэлтэй гү?.. Үгы даа, ерээл хадаа орохо, ямархан һаналтай юун басагамши гэжэ шарайшалха хэрэгтэй. Өөртэмни ямарханаар хандагша ааб? Тэрээгээршье нэгэ юумэ ойлгожо болохо. Нюурыень харахада эли байха. Өөрөөшье залуудаа хадам эхэ болохо хүгшэнэйнгөө ойро хэлэхэгүй үгэеэ хэлэжэрхин алдагша һэм. Саг хубилжа, али мүнөөнэй залуушуул ондоо болоо юм гү? Али шүдэеэ абхуулалтай гээшэ гү? Хэрбээ ехээр үбэдхөөгөө һаань, ехэшье бэрхэ доктор бэшэ ха гэжэ ойлгохоб. Үбшэгүйгөөр абажашье болохо. Тиигээ һаань, ехэл бэрхэ доктор гэжэ өөрөөшье мэдэхэ, хүндэшье һайрхаха һэм. Бэрхэ доктороор бэриешье хэхэдэ яаха юм. Хэншье хорихогүй.

Үшөө нэгэ бага һууд гээд, Должима үүдэ нээбэ. Үүдэнэй нээгдэхэдэ эмэй үнэр хамар сохёод, орон гэхэдээ, Эржена Пэтэнхэн хоёройнгоо урда урдаһаа харанхай зогсожо байхыень харажархиба. Хүбүүниинь айбагүй, айхабтар маадагар юумэ байна. Харин нүгөөдэнь ехэ айжа, улагад гэшэбэ. Тиигэн сасуу Пэтэнхэнэй хурга гартаа абаад, дээрэнь тунгааг шара иод дуһаагаад сагаан марли винтээр хэды хэды орёогоод, годигор хайшаар хайшалаад, хоёр тээшэнь шуулаад уяжархиба.

—Хүбүүн, хурганшни яагааб?

—Машинаяа заһажа байтараа хадааһанда адааб,—гэжэ Пэтэнхэн дуугарба.

— Теэд, бараг гү даа?—гэбэ эхэнь.

—Бараг ааб даа... Эжы юундэ ерээбта?—гэжэ Пэтэнхэн урдаһаань асууба. Тиигээд харюу хэлэхыень дууланшьегүй гараадхиба. Үнэхөөрөө хургаяа адаашье һаань, нюдэ сабшаха зуура уяад ябуулхагүй, газаа хүлеэтэрнь, орожо ерэтэрнь юугээ нобшороо хоёр гээшэб?

—Должима абгай, юун болооб? Хаанатнай үбдөөб... Һуугыт,—гээд, Эржена хүл алдана.

—Шүдэмни... Энэ шүдэ абаал һаа, һайн һэн...—гээд «абтахагүй бүхэ байгуужа» гэжэрхин алдаба. Тиигээд: — Аман соо һаалта болоо,—гэжэ нэмээбэ.

—Наашаа, наашаа эндэхэнэ һуугты... Хараебди. Зүб даа... Хэрэггүй болоо шүдэн... Бүхэшэг... Тиимэшье һаань, үбшэгүйгөөр абажа хаяхада болохо...

— Үбшэгүйгөөр гү? — гэжэ хүгшэн эдеэрхэбэ.

— Үбшэгүйгөөр, тарилга хээд...

Тарилга хэжэ, үргэ амыень бадайруулаад, шүдыень абажа хаяба. Шуһаншье ехэ гарабагүй. Должима абгай ягаан бэхэдэл адли эм балгаад лэ адхажа һуухадаа һанана: «Иимэ ахир өөдэгүй юумэнэй [...] лөө латараа зүрхэ алдаһан хүн гээш[...] Пэтэнхэнэй эхэ бэшэ, ондоо хүнэй [...] һаам, али тарилга хэнгүй шүдыемни [...] жа үбэдхөөхэ байгаа гү? Карточка д[...] хүбүүнээрни абалсадаг болоһон хада[...] өөрынгөө үнэтэй шухаг эмээр тарижа [...] бэ гү?»

Тээ нэгэ хэды болоод, Должима хү[...] нэй гараха болоходо:

—Иигээ хадаа Пэтэнхэнтэй г[...] ошолдохот... Тэндэ аржагар шэнэ [...] хүүлэхэдээ хашалангүй болобо гээш[...] гэбэ. Теэд лэ «Пэтэнхэнэй город ош[...] до»— гэжэ өөрынь хүбүүнэй нэрые ду[...] ха тон ондоохон байжа, өөрынгөө һэж[...] яашагүй үнэн байһые Должима хү[...] мэдэжэ абана.

Амбулаториһоо гараад ябахадаа, [...] дыень үбшэгүйгөөр абажа амаруул[...] доктороо уулзаһан лэ хүндөө маг[...]

Редакторай орлогшо
С. Б. БАЛЬЖИНИМА[...]

гэжэ уран һа[...] най фильмые [...] рядай республ[...] Зэдын, Ярүү[...] Закаменай, [...] жэнгын. Түнх[...] аймагуудай [...] установкануу[...] экранууд дэ[...] ойрын үдэрнүү[...] харагты. Б[...] шадар совет [...] тогтоохын т[...] бурят арада[...] һэн тэмсэл т[...] энэ фильм соо [...] лэгдэһэн байна.

Сценариинь авт[...] Дамдинов. Ре[...] Я. Лапшин. Го[...] нуудтань Бурят[...] матическа театр[...] тистнууд н [...] байна. Фильмы [...] ловскын кино ст[...] 1958 ондо бү[...] байна.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни —34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—24-74, писем и рабселькоров 40-49, отдел переводов; корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00981. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. 480